

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
Dokazování ve správním řízení

Předkládá: Anna Richterová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Lego, Ph.D.

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Anna RICHTEROVÁ
Osobní číslo: R16B0102P
Studijní program: B6804 Právní specializace
Studijní obor: Veřejná správa
Téma práce: Dokazování ve správním řízení
Zadávací katedra: Katedra veřejné správy

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Správní řízení – definice
3. Zásady
4. Subjekty správního řízení
5. Dokazování-fáze
6. Typy důkazů – důkaz listinou, důkaz ohledáním, důkaz znaleckým posudkem, důkaz svědeckou výpovědí
7. Další typy důkazních prostředků
8. Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Lego, Ph.D.
Katedra teorie práva

Datum zadání bakalářské práce: 31. března 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: 31. března 2019

V Plzni dne 13. března 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Dokazování ve správním řízení“ vypracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, ze kterých jsem čerpala, způsobem vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen, 2019

.....
Anna Richterová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Janu Legovi, Ph.D. za cenné rady a čas, který mi věnoval.

Obsah

Úvod	1
1. Správní řízení	3
1.1. Definice správního řízení	3
2. Zásady.....	5
2.2. Základní zásady činnosti správních orgánů.....	5
2.3. Zásady správního řízení	8
3. Subjekty správního řízení	12
3.1. Správní orgány.....	12
3.2. Dotčené orgány.....	14
3.3. Účastníci řízení	14
4. Dokazování	16
4.1. Fáze dokazování	17
5. Typy důkazů.....	19
5.1. Důkaz listinou.....	19
5.1.1. Důkaz listinou – judikatura	21
5.2. Důkaz ohledáním	24
5.2.1. Důkaz ohledáním – judikatura	25
5.3. Důkaz znaleckým posudkem	27
5.3.1. Důkaz znaleckým posudkem-judikatura.....	29
5.4. Důkaz svědeckou výpovědí.....	32
5.4.1. Důkaz svědeckou výpovědí-judikatura.....	33
6. Další typy důkazních prostředků.....	36
6.1 Přípustnost použití důkazů	36
Závěr.....	39
Resumé	42
Použité zdroje a literatura	43

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila „Dokazování ve správním řízení“. Toto téma jsem si zvolila z několika důvodů. Prvním z nich je, že správní právo jako celek považuji za zajímavou oblast (ačkoli, jak i mnozí odborníci připouštějí, v některých částech právně roztržštěnou a nejednotnou oblast, co se právních předpisů týká). Z odvětví správního práva, se kterými jsem se měla možnost doposud seznámit, mne nejvíce zaujala procesní část správního práva (správní řízení), kterému se ve své práci budu taktéž věnovat, avšak ne jako hlavnímu tématu. Při samotném výběru pro mne tedy bylo prioritou zvolit si téma ze správního práva, konkrétně pak ze správního řízení. Výsledná volba v závěru padla na dokazování, neboť ačkoli na první pohled se toto téma může v literatuře zdát poměrně stručné, je rozhodně jednou z nosných, a velmi podstatných částí celého procesu (a to i v jiných právních oblastech).

V první části práce se budu zabývat širším náhledem do problematiky, což v tomto případě znamená vymezení pojmu správního řízení, avšak pouze v rozsahu, který je potřebný pro charakter práce, jež je zaměřena na institut dokazování.

V souvislosti s vysvětlením tohoto pojmu nastíním v druhé části některé z nejdůležitějších-hmotně právních i procesních zásad, pojících se s tímto typem řízení, které se budou zajisté reflektovat i do samotného procesu dokazování.

Třetí část práce bude věnována účastníkům řízení. Ačkoli není možné se vzhledem k rozsahu práce zabývat dopodrobna celým správním řízením, považuji za zcela zásadní se blíže zmínit o subjektech řízení (neboť postavení jednotlivých subjektů má i specifický význam pro samotné dokazování). Postavení účastníka řízení nebo naopak správního orgánu je spojeno s procesními právy a povinnostmi, které se mnohdy týkají právě procesu dokazování.

Čtvrtá část práce již bude pojednávat o samotném dokazování. Nejprve v obecné rovině vymežím, co je obsahem a předmětem této části procesu, a následně popíšu jednotlivé fáze dokazování. V dalším bodě přiblížím jednotlivé instituty dokazování, jež jsou demonstrativně vymezeny zákonem č. 500/2004 Sb., Správním řádem, a to sice důkaz listinou, důkaz ohledáním, důkaz svědeckou výpovědí a důkaz znaleckým posudkem. Pro lepší transparentnost a propojení s praxí-ke každému zmíněnému institutu bude uveden judikát, jehož předmětem bude specifický důkazní prostředek.

Poslední část práce se bude týkat jiných druhů důkazních prostředků. Správní řád ve svých paragrafech uvádí pouze příklady důkazních prostředků, jež mohou být během procesu použity. V praxi ale pochopitelně dochází k aplikování mnoha jiných důkazů, které mají jediný limit pro to, aby mohly být použity před správním orgánem. Tímto limitem je získání důkazního prostředku v souladu se zákonem. Ovšem i toto zcela jasně stanovené pravidlo může být v mnoha případech ošemetnou zásadou, neboť existují případy, kdy je velice diskutabilní, jak striktně by měla být tato zásada vykládána. Právě o těchto situacích bude pojednávat poslední kapitola této bakalářské práce. Konkrétně se bude zaobírat tématikou zvukových a obrazových důkazních prostředků, které nebyly získány zcela v souladu s právními předpisy (a zda je tak přípustné, či zcela nepřípustné jejich použití jakožto důkazního materiálu).

Z výše zmíněného vyplývá, že cílem této bakalářské práce bude popsat především celkový charakter institutu dokazování s důrazem na zákonem zakotvené důkazní prostředky (kterými jsou důkaz listinou, důkaz ohledáním, důkaz svědeckou výpovědí a důkaz znaleckým posudkem) a jejich reflexi do soudní praxe. Doufám, že se mi podaří nastínit celkové postavení institutu dokazování, a snad i podtrhnout jeho důležitost ve správním řízení.

1. Správní řízení

1.1. Definice správního řízení

Pojem správního řízení je vykládán jako proces postupu orgánů, který vede k vydání aktu aplikace práva, jež zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti konkrétních osob, (pak se jedná o konstitutivní právní akty) nebo určuje, zda dotyčné osoby mají určitá práva a povinnosti, či nikoliv (akt deklaratorní). Na vytváření správního aktu (aktu aplikace práva) se podílí subjekty správního řízení, kteří jsou nositeli procesních práv a povinností. Jedná se tedy o součinnost správního orgánu na jedné straně a osob účastnících se správního řízení na straně druhé. Vztah mezi těmito dvěma subjekty není rovný. Osoby, jež jsou účastníky správního řízení hájí svá procesní práva a zájmy, která jim jsou svěřená. Správní orgán má pak jednak zajišťovat, aby nebylo zasahováno do těchto procesních práv jednotlivých osob a jednak, aby byl chráněn a prosazován veřejný zájem. Nakonec je však na správním orgánu, aby spravedlivě vybalancoval mezi zájmy jednotlivců a veřejným zájmem, má tedy autoritativní postavení vůči osobám účastnících se správního řízení, jelikož na konci procesu je to právě on, kdo vydá rozhodnutí v dané věci.¹

Správní řízení je definováno v zákoně č.500/2004 Sb., správního řádu tímto způsobem: „*Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.*“²

Mimo již uvedené subjekty je možno ještě do účastníků řízení zařadit tzv. „dotčené orgány“. Mezi tyto orgány lze řadit např. obce, kraje, či některé odborné orgány, jejichž přesné postavení specifikuje Správní řád. Vedle dotčených orgánů existují i tzv. „dotčené osoby“ nebo taktéž „osoby zúčastněné na řízení“. Ty se nedají označit za účastníky řízení, jelikož nehájí svá procesní práva a zájmy ve vztahu k řešené věci, nicméně mohou mít své specifické postavení a mohou být nadány určitými právy a povinnostmi. Do této sekce spadají osoby, jako jsou svědci, znalci, tlumočníci apod. Ve zvláštním správním řízení je pak možné se setkat s rozšířeným okruhem těchto osob, přičemž se vychází ze subsidiární úpravy (tzn.

¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 9. Praha: C.H. Beck, 2016, 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1.str.246

² Zákon č.500/2004 Sb., Správní řád ve znění pozdějších předpisů; §9

zvláštní úprava má přednost před obecnou). To v důsledku znamená, že se použije okruh osob, který je vymezen v předpisech upravujících zvláštní správní řízení.³

³ SKULOVÁ, Soňa a kol.. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str. 86

2. Zásady

Pro správné fungování každého systému je nutné nastavit základní rámcové mantinely a principy, o které se mohou účastníci opírat, ať už jde o autoritativní rozhodování ze strany správního orgánu, nebo o domáhání se osobních procesních práv. Cílem těchto zásad je zajištění jistoty a správného a efektivního fungování nejen správního řízení, ale celé veřejné správy jako celku.

2.2. Základní zásady činnosti správních orgánů

Větší důraz na dodržování zásad je kladen na stranu správních orgánů, a to zejména v souvislosti se zvýšením ochrany práv jednotlivců. Jedná se především o problematiku intenzity zásahů do práv jednotlivce. Jádrem zásad je tvořeno ústavními principy (tedy chrání Ústavou zajištěná práva a svobody jednotlivce, jako jsou např. rovnost v právech, důstojnost atd.). Tyto zásady jsou pak stavebním pilířem pro souhrn postupů uplatňujících se ve veřejné správě neboli tzv. „Principů dobré správy“. Přestože tento termín není nikde striktně definován, panuje shoda o tom, jaké zásady by měl zahrnovat: a jsou to především zákonnost, správnost a spravedlivost.⁴

Zásady mají z aplikačního hlediska dvě funkce. V první rovině slouží jako výkladové hledisko pro jiná ustanovení, ve druhé rovině slouží jako nástroj aplikace práva, jehož porušení způsobí vady. Základní zásady činnosti správních orgánů lze nalézt v § 2 - 8 Správního řádu. Jedná se zejména o tyto zásady:⁵

- 1) Zásada zákonnosti
- 2) Zásada zákazu zneužití pravomoci
- 3) Zásada proporcionality
- 4) Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře
- 5) Zásada souladu s veřejným pořádkem a okolnostmi daného případu
- 6) Zásada subsidiarity
- 7) Zásada materiální pravdy
- 8) Zásada součinnosti s dotčenými osobami
- 9) Zásada procesní rovnosti

⁴ SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279 s. ISBN 80-86861-53-8 str. 33-35

⁵ Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů, §2-§8

10) Zásada rychlosti a hospodárnosti

Zásada zákonnosti představuje povinnost správních orgánů řídit se zákonem, postupovat v souladu s ním a rovněž s ostatními právními předpisy. Nejedná se pouze o soulad s vnitrostátním právem, ale rovněž i s právními předpisy, jež vyplývají z mezinárodních a evropských ratifikovaných předpisů, které jsou součástí českého právního řádu.⁶

Zásada zákazu zneužití pravomoci stanovuje, že správní orgán může používat svou pravomoc pouze v rozsahu, který mu byl zákonem svěřen, nesmí zaměňovat účel právní normy, či preferovat soukromý zájem před veřejným.⁷ Někdy má správní orgán širší prostor pro své tzv. správní uvážení (např. může zvažovat, jakou výši pokuty udělí); nikdy však nesmí překročit hranice, které jsou mu zákonem vymezeny. V případě, že by správní orgán překročil meze svého uvážení, a výsledkem takové činnosti by bylo vydání správního aktu, byl by tento akt tzv. věcně nesprávný.⁸

Zásada proporcionality, nebo-li zásada přiměřenosti pojednává o způsobu zásahu do práv jednotlivců. Správní orgán by měl zasahovat pouze takovým způsobem a v takovém rozsahu, v jakém mu to dovolí zákon, přičemž by se vždy měl snažit o tzv. „nezbytný rozsah“, tedy zasahovat v co nejmenší možné míře. Porovnávat a vyvažovat dvě osobnostní práva, dále osobnostní práva a veřejný zájem, nebo dva veřejné zájmy může být značně obtížné; proto se často provádí tzv. test proporcionality, který by měl prokázat „větší“ právo jedné nebo druhé strany. Tento test se skládá ze tří kritérií, které je nutno posoudit. Jako první je to *kritérium vhodnosti* (či naplnění účelu). Toto kritérium zjišťuje, zda dané opatření skutečně povede k zamýšlenému cíli (např.: Povede opravdu zákaz kouření v restauracích ke snížení počtu kuřáků, a následně ke snížení počtu osob trpících onemocněním rakovinou plic?). Dalším bodem testu je potom *kritérium potřeby*, jež zkoumá, zda konkrétní omezení je skutečně tím nejlepším nástrojem, jak dosáhnout stanoveného cíle (Je pro kuřáka zákaz kouření v restauracích dostatečná motivace pro to, aby přestal kouřit?). A jako poslední část testu je *kritérium přiměřenosti*. Toto kritérium zkoumá, zda případná omezení, která by měla vést ke splnění cíle, nejsou nepřiměřená vůči dotčené osobě (Jak moc velký zásah do osobnostních práv je pro osobu, která kouří zákaz kouření v restauracích?). Dostane-li se správní orgán do

⁶ PRŮCHA, Petr a Soňa SKULOVÁ. *Správní právo: Procesní část*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 262 str. ISBN 80-210-2294-9 str.32

⁷ MATES, Pavel. *Správní uvážení*. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 120 s. ISBN 978-80- 7380-424-4 str. 80-81

⁸ ŠIMEK, Lubomír a Eva ŠROMOVÁ. *Vzory úkonů a podání podle nového správního řádu: Komentované vzory*. Plzeň: C. H. Beck, 2006, 192 s. ISBN 80-7179-403-1 str.11-14

situace, kdy dochází ke střetu mezi dvěma různými právy, měl by danou věc posuzovat podle výše zmíněných hledisek.⁹

Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře je zásadou, jež v sobě obsahuje další dva instituty, a to sice zásadu právní jistoty a zásadu oprávněného (legitimního) očekávání. Tyto zásady jsou určitou garancí faktu, že ve skutkově stejných, popř. podobných případech, se bude i stejně rozhodovat, tak, aby zde nevznikaly neodůvodněné rozdíly. Dobrá víra je pak definovaná jako vnitřní psychický stav mysli člověka, který si na základě objektivních okolností myslí, že jedná na základě práva a v souladu s ním. Dokonce-pokud orgán veřejné moci někomu neprávem přisuzuje právo, které dané osobě nepatří (nebo o tom dokonce rozhodne), nesmí pak osobu po zjištění této své chyby nijak sankcionovat. Takto se vyjádřil Nejvyšší správní soud České republiky: *„Jestliže státní moc svojí vlastní protiprávní činností utvrzovala žalobkyni v jejím přesvědčení, že jedná v souladu s právem, nemůže ji následně za takové jednání sankcionovat. Dysfunkce ve fungování orgánů veřejné moci může s ohledem na individuální okolnosti případu představovat exkulpační či liberační důvod v oblasti správně-právní odpovědnosti, pokud se takové selhání podstatnou měrou podílelo na vzniku formálně protiprávního jednání jednotlivce nebo protiprávního stavu.“*¹⁰

Zásada souladu s veřejným pořádkem a okolnostmi daného případu je do značné míry ovlivněna neurčitým pojmem „veřejný pořádek“. Díky této neurčitosti ho nelze, a ani není žádoucí plně definovat. Specifikovat takovéto pojmy je možné pouze do určité míry, a to na základě konkrétních okolností (místa, času, cílů a účelů). Zásadu souladu s veřejným pořádkem zakotvuje Správní řád v § 2 odst. 4: *„Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.“*¹¹

Zásada subsidiarity a smírného řešení sporů funguje na velmi podobném principu jako zásada proporcionality. Zásada subsidiarity zde představuje mocenský limit pro činnost a zásahy veřejné správy. Pokud je to z povahy věci možné, správní orgán se má pokusit o smírné odstranění sporů, které brání rozhodnutí v dané věci. Autoritativní rozhodnutí ze strany orgánů veřejné moci se uplatní, až pokud smírné řešení není možné, nebo bylo-li neúčinné. Zásada subsidiarity doplňuje a rozšiřuje zásadu přiměřenosti, neboť podle ní se má

⁹ POMAHAČ, Richard, Martin KOPECKÝ, Lenka PÍTROVÁ, Helena PRÁŠKOVÁ a Josef STAŠA. *Správní právo: Casebook*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 636 s. ISBN 978-80-7552-938-1 str.152

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j.1 As188/2012-30 ze dne ze dne 18.04.2013

¹¹ Zákon č.500/2004 Sb., Správní řád ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 4

veřejná moc uplatňovat pouze v nezbytném rozsahu a pouze v případech, kde není možné provést smírné řešení.

Zásada materiální pravdy nebo-li zásada objektivní pravdy je do značné míry provázána se zásadou legality a proporcionality. Stanovuje, že musí být dostatečně zajištěna skutková stránka věci, tzn. musí být zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Pro zjišťování skutkového stavu mohou být stanoveny speciální požadavky podle druhu správního řízení. Skutkový stav se zajišťuje podle nejružnějších důkazních šetření, typických pro jednotlivé druhy správních řízení.¹²

Zásada součinnosti je zásadou deklarující fakt, že správní orgány by spolu měly spolupracovat za účely zajišťujícími fungování dobré správy. Správní orgány dávají pozor na správnost a soulad postupů v řízení, které probíhají současně, a zároveň se týkají jedné a té samé osoby. Tato zásada by však měla fungovat na stejném principu i opačně, tzn. účastník řízení má povinnost poskytnout součinnost, a nezamlčovat žádné okolnosti, které by správnímu orgánu mohly být v řízení nápomocné. Taktéž správní orgány podléhají této zásadě, což se projeví např. v povinnosti vyrozumět všechny účastníky o zahájení řízení.¹³

Zásada rychlosti a hospodárnosti ukládá povinnost správních orgánů řešit věci bez zbytečných prodlev, dbá na dodržování stanovených lhůt a ve své činnosti se snaží o minimalizaci vynaložených nákladů. Správní řád tyto oblasti upravuje např. tím, že stanovuje postupy, které se použijí, pokud je správní orgán dlouhodobě nečinný. Zvláštní důraz na tuto zásadu kladla novela správního řádu provedená zákonem 183/2017 Sb.¹⁴

Zásada procesní rovnosti vychází z podmínky, při které účastníci mají při uplatňování svých práv rovné postavení.¹⁵

2.3. Zásady správního řízení

Na již výše zmíněnou skupinu zásad orgánů správního řízení navazuje další skupina zásad procesních, týkajících se správního řízení. Vymezení těchto zásad má napomoci správnímu způsobu chápání charakteru správního řízení jako specifického procesu, a zároveň ho má odlišit od zdánlivě podobného soudního řízení. Obdobně jako předchozí zásady mají i tyto zásady napomáhat ke správnímu výkladu právních předpisů. Některé z těchto zásad se

¹² JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str. 18-29

¹³ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str. 74

¹⁴ MATES, Doc. JUDr. Pavel a Mgr. Karel ŠEMÍK. Nad novelou správního řádu. *Právní rozhledy*. 2017, 25(str.15-16), 538-53541

¹⁵ Zákon č.500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů §6,7

vyskytují jako samostatné jednotky, ale daleko častěji se objevují v ustálených kombinacích. Mezi procesní zásady je možné řadit především tyto¹⁶:

- 1) Zásada písemnosti správního řízení
- 2) Zásada ústnosti
- 3) Zásada neveřejnosti a veřejnosti
- 4) Zásada oficiality a zásada dispoziční
- 5) Zásada dvojstupňovitosti (dvojinstančnosti)
- 6) Zásada jednotnosti řízení
- 7) Zásada koncentrace řízení
- 8) Zásada zjištění skutkového stavu
- 9) Zásada vyšetřovací (vyhledávací)
- 10) Zásada projednávací
- 11) Zásada volného hodnocení důkazů
- 12) Zásada řádného odůvodnění

Zásada písemnosti je zásadou, která napomáhá větší transparentnosti tím, že stanovuje, že úkony ve správním řízení mají být zaznamenávány písemně, nestanoví-li to zákon jinak. Tyto zmíněné písemnosti jsou zaznamenávány do protokolu a stávají se součástí spisu.

Zásada ústnosti navazuje na zásadu písemnosti a doplňuje ji, neboť stanovuje, že v průběhu řízení mohou být oznamována sdělení účastníkovi ústně, pokud on sám netrvá na písemné formě. Správní orgán může taktéž nařídit ústní jednání v případech, které stanovuje zákon, nebo tehdy, je-li to nezbytné k uplatnění práv jednotlivce. Jádrem této zásady je ukotveno v Listině základních práv a svobod čl. 38 odst. 2 – právo na spravedlivý a řádný proces, a s tím související právo vyjádřit se k jednotlivým důkazům.¹⁷

Zásada neveřejnosti-může být v určitých případech kombinována se **zásadou veřejnosti**. Správní řízení je obecně neveřejný proces, což lze dovodit i ze způsobu, jakým je veden spis, v němž jsou vedeny informace o důkazech, žádostech účastníků apod. Veřejné je jednání pouze v případech, které stanoví zákon nebo správní orgán. V těchto případech je správní orgán povinen dbát na ochranu osobnostních a mravnostních údajů. Z mravních

¹⁶ KINDL Milan a kol. *Základy správního práva*. 2. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7380-190-8.str.179

¹⁷ Ústavní zákon č. 2/1993, Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů, čl. 38 odst. 2

důvodů mohou být v některých případech ústního jednání vyloučeny osoby, které nejsou zletilé.¹⁸

Zásada oficiality a zásada dispoziční. Tyto dvě zásady jsou spojené s mírou pravomocí správního orgánu v procesu správního řízení. Například zásada oficiality je patrná především při zahájení správního řízení, kdy je řízení zahájeno tzv. ex offio nebo-li z moci úřední. Následný průběh je však ovlivněn touto zásadou taktéž, jelikož správní orgán musí postupovat podle určitých formalizovaných pravidel. Musí dodržovat stanovené lhůty a řízení ukončit způsobem, který stanoví zákon. Oproti tomu zásada dispoziční stojí na projevu vůle účastníka, který na základě své žádosti je schopen zahájit řízení, navrhnout nejrůznější důkazní prostředky, nebo vyjádřit svůj názor k nim.¹⁹

Zásada dvojestupňovitosti opět navazuje na zásadu zaručující spravedlivý proces. Dvojinstančnost je institut garantující přezkum vyšším správním orgánem, a tím zaručuje větší nestrannost a objektivitu. Kromě napadnutí rozhodnutí orgánu v první instanci, obvykle za účelem dosažení jiného výsledku rozhodnutí, než bylo určeno v první instanci, může mít ještě dvojestupňovitost tzv. odkladný účinek. Díky tomuto účinku není možná vykonatelnost, jelikož rozhodnutí nenabylo právní moci, a není tudíž možné činit další kroky, dokud rozhodnutí nebude pravomocné.

Zásada jednotnosti řízení popisuje správní řízení jako ucelený systém, který postupuje od zahájení, přes průběh až po skončení řízení způsobem předvídaným v zákoně. Účastníci mají po celou dobu možnost doplňovat důkazy a podávat návrhy až do chvíle vydání rozhodnutí.²⁰

Zásada koncentrace řízení je omezením zásady jednotnosti ve správním řízení. Správní orgán má možnost časově vymezit prostor, dokdy mají účastníci možnost podávat návrhy. V tomto případě se jedná o tzv. *Neúplnou/ Nepravou koncentraci*. V případě, že by správní orgán stanovil, že k později podaným návrhům nebude přihlížet, jedná se o tzv. *koncentraci plnou*.

Zásada zjištění skutkového stavu je rozšířením zásady materiální pravdy. Důležité je zde rozlišit, zda řízení bylo zahájeno z moci úřední, či na žádost účastníka. V prvním zmíněném řízení je totiž ukládána povinnost: správní orgán je i bez návrhu povinen zjistit

¹⁸ NEDOROST, Libor a Zdeněk SOVÁK. *Správní právo procesní*. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 220 s. ISBN 80-86432-17-3 str. 46-50

¹⁹ NEDOROST, Libor a Zdeněk SOVÁK. *Správní právo procesní*. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 220 s. ISBN 80-86432-17-3 str. 46-50

²⁰ SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279s. ISBN 80-86861-53-8 str. 56

veškeré okolnosti týkající se účastníka, kterému má být tato povinnost uložena, ať už svědčí v jeho prospěch, či nepospěch.²¹

Zásada vyšetřovací je částečným projevem zásady povinného zjištění skutkového stavu, aby mohl správní orgán rozhodnout. Především však tato zásada znamená povinnost správního orgánu k tomu, aby byl sám aktivní v daném řízení a sháněl si sám důkazní prostředky, svědky atd.

Zásada projednací modifikuje zásadu vyšetřovací. Zásada projednací se projeví zejména ve sporném řízení, kde mají správní orgány nejprve vycházet pouze z těch důkazů, které jim byly účastníky navrženy. Pokud správní orgán vyhodnotí, že tyto důkazy jsou nedostačující ke zjištění skutkového stavu, může provést i důkazy jiné.

Zásada volného hodnocení důkazů zakládá pravomoc správního orgánu na vlastní hodnocení důkazů. Je to ale také povinnost správního orgánu brát v úvahu a hodnotit všechny relevantní důkazní materiály, které má k dispozici, a díky kterým má vydat rozhodnutí ve věci. Správní řád zakotvuje tzv. *závazné podklady pro rozhodnutí*, nebo-li podklady, které správní orgán nesmí nepřijmout a musí je vzít vždy v úvahu. Zásada volného hodnocení důkazů se pak projeví v plné míře ve zbývajících částech hodnocení skutkového stavu věci.

Zásada řádného odůvodnění plynule navazuje na předchozí zásadu, kdy správní orgán při vydání svého rozhodnutí musí objasnit, proč rozhodl daným způsobem a proč důkazům přikládal daný význam. Měl by účastníkům řádně vysvětlit, jaké vnitřní úvahy ho vedly k vydání konkrétně formulovaného rozhodnutí. Kromě zdůvodnění svého rozhodnutí a vysvětlení svých úvah o hodnocení důkazů musí správní orgán sdělit, jak naložil s námitkami a návrhy účastníků řízení.²²

²¹ NEDOROST, Libor a Zdeněk SOVÁK. *Správní právo procesní*. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 220 s. ISBN 80-86432-17-3 str.41

²² SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279s. ISBN 80-86861-53-8 str.58-59

3. Subjekty správního řízení

Mezi subjekty správního řízení lze zařadit takové subjekty, které jsou nositeli procesních práv a povinností, a tudíž mají bezesporu vliv, jak na celý průběh správního řízení, tak na konečný výsledek. Na jedné straně těchto subjektů stojí správní orgány (reprezentující veřejnou správu), které disponují určitou pravomocí a oprávněními. Na druhé straně jsou to účastníci správního řízení, vůči kterým jsou tyto pravomoci a oprávnění uplatňovány. Dohromady je tato skupina označována jako *hlavní účastníci řízení*. Mimo výše zmíněné hlavní účastníky se ve správním řízení objevují i zvláštní subjekty, které se už ze svého postavení nedají zahrnout do skupiny hlavních subjektů, proto spadají do kategorie *vedlejších účastníků*. Příkladem pak může být osoba, která se přihlásí ke správnímu orgánu se zájmem zapojit se do sporného řízení, a má zájem na jeho výsledku. Vedle skupiny vedlejších účastníků lze ve správním řízení nalézt i skupiny osob, které se nedají zařadit do subjektů řízení, neboť jejich postavení toto vylučuje (např. nemají procesní práva a povinnosti vzhledem k předmětu daného řízení). Tato kategorie osob se nazývá „zúčastnění na řízení“ a řadí se sem např. svědci, tlumočníci a další.²³

3.1. Správní orgány

Správní orgány mají svůj původ a zakotvení již v Ústavě (dle čl. 79 odst. 1 Ústavy ČR): „*ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem*“ a (dle čl. 2 odst. 3 Ústavy): „*státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon*“. Jako správní orgán je chápán jakýkoliv vykonavatel přímé či nepřímé veřejné správy.²⁴

Z hlediska rozhodování o tom, který správní orgán je oprávněn vést správní řízení, je důležité rozlišovat jejich příslušnost. Kritéria pro určení příslušnosti jsou zakotvena jednak ve Správním řádu, a jednak v předpisech pro zvláštní druhy správního řízení. Příslušnost správních orgánů lze dělit na věcnou, místní a funkční.²⁵

U věcné příslušnosti se hledí na to, který orgán má v dané záležitosti hmotněprávní působnost a pravomoc, přičemž platí toto: „*Správní orgány jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona*“ (§10

²³ HENDRYCH., Dušan a kol.. *Správní právo: Obecná část*. 9. Praha: C.H. Beck, 1995, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1. str.260-265 str.367

²⁴ Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky čl.79 odst.1, čl. 2, odst.3

²⁵ Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů §10, §11

správního řádu).²⁶ Jestliže není možné určit věcnou příslušnost v sektoru státní správy, spadá projednávání dané záležitosti pod ústřední správní orgán, pod jehož věcnou působnost daná věc patří (popř. do ústředního správního úřadu, který má nejpodobnější obor působnosti). V oboru věcné příslušnosti mohou vznikat tzv. *kompetenční spory*, které mohou být pozitivního i negativního charakteru. Pozitivní kompetenční spor znamená, že se více správních orgánů domnívá, že jim přísluší projednávání daného případu. Tyto spory řeší nadřízený správní orgán. V případech, kdy si žádný ze správních orgánů nemyslí, že je příslušný k projednávání věci, jedná se o spor negativní, který řeší ústřední orgán.²⁷

Funkční příslušnost se zabývá tím, která část vnitřně členěného celku (který má věcnou působnost) je oprávněná vést správní řízení. Tato problematika je rozebírána především v souvislosti s územně samosprávnými celky, které jsou organizačně rozčleněny.

Místní příslušnost se vztahuje k otázce, jaký z orgánů je příslušný z hlediska územní působnosti. Správní řád v §11 odst. 2 stanovuje toto: „*Je-li místně příslušných více správních orgánů a nedohodnou-li se jinak, provede řízení ten z nich, u něhož jako prvního byla podána žádost nebo který z moci úřední učinil úkon jako první. V ostatních případech nebo nelze-li podmínky místní příslušnosti určit, určí místní příslušnost usnesením nejbližše společně nadřízený správní orgán. Není-li takového orgánu, určí místní příslušnost usnesením ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží.*“²⁸

Kromě základních druhů příslušnosti (věcná, funkční, místní) se ve správním řádu nachází část, která upravuje speciální druh příslušnosti v souvislosti s exekučním řízením. Orgán, který vykonává tuto funkci, se nazývá exekuční správní orgán.

Pokud správní orgán dostane k projednávání věc, která mu není věcně nebo místně příslušná, je povinen danou záležitost bez prodlení postoupit správnímu orgánu, který je příslušný, a zároveň upozornit o tomto kroku toho, kdo danou věc podal. Jestliže se správní orgán, kterému byla daná věc postoupena, domnívá, že ani jemu nenáleží příslušnost, může ji postoupit dalšímu správnímu orgánu, nebo ji se souhlasem vyššího správního orgánu vrátit orgánu předchozímu.²⁹

²⁶ JEMELKA, Luboš, Klára PONĎĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str.33-34

²⁷ Tamtéž, str. 38-39

²⁸ Zákon č.500/2004 Sb., Správní řád ve znění pozdějších předpisů §11

²⁹ KINDL, Milana a kol.. *Základy správního práva*. 2. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7380-190-8 str.190-191

3.2. Dotčené orgány

Podle Správního řádu jsou dotčenými orgány takové orgány, o kterých se tak jasně vyjádří zákonná úprava, nebo takové, jež jsou v rámci své příslušnosti schopné a oprávněné vydat stanovisko či oprávnění, jež následně slouží jako podklad pro rozhodnutí správního orgánu. Stejně postavení mají i obce a kraje, pokud se jedná o řízení, jehož předmětem je právo na samosprávu. S úlohou dotčených orgánů jsou spojená určitá práva a povinnosti. Dotčené orgány mají povinnost poskytovat správnímu orgánu veškeré informace potřebné pro řízení. Naopak mají právo na vznesení podnětu k přezkumnému řízení, či nahlížet do spisů a vytvářet kopie.³⁰

3.3. Účastníci řízení

Skupinu účastníků správního řízení tvoří okruh osob, na něž dopadají důsledky správního rozhodnutí ze strany správních orgánů. Zároveň má tato skupina právo hájit svá práva a zájmy před zásahy veřejnou správou. Důležitým ustanovením je zde čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod: „*Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu*“ a rovněž stejně důležitý čl. 36 odst. 2: „*Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny*“.³¹

Správní řád dále specifikuje a rozděluje účastníky do 3 podskupin:

Prvním celkem jsou **hlavní účastníci**. U této skupiny je opět důležité rozlišovat způsob zahájení řízení. Jestliže bylo správní řízení zahájeno na žádost, je účastníkem řízení žadatel, který tak učinil, a osoby dotčené. Druhým možným způsobem je zahájení řízení z moci úřední; v tomto případě jsou pak za účastníka řízení označovány osoby, kterým správní rozhodnutí mění právní vztah, tzn. ruší, mění, či zakládá určité právo nebo povinnost, anebo deklaruje, že adresátovi náleží určité právo nebo povinnost.³²

Druhým celkem jsou **dotčení účastníci**. U této skupiny není podstatné, zda bylo řízení zahájeno z moci úřední, či na návrh, ale to, že správní orgán může změnit jejich právní

³⁰ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str.101

³¹ Ústavní zákon č. 2/1993, Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, hlava 5. Čl.36 odst.1,2

³² SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str.103

postavení svým rozhodnutím. Správnímu orgánu je zde uložena povinnost takovéto účastníky vyhledávat po celou dobu vedení správního řízení (nejen pouze na začátku). Pokud najde osobu, která je účastníkem, avšak řízení již bylo zahájeno, je správní orgán povinen danou osobu informovat o průběhu správního řízení.

Jako poslední skupinu správní řád vymezuje **účastníky, o nichž to stanoví zvláštní zákon**. Správní řád zde profiluje situaci, kdy zvláštní zákony, týkající se speciálních druhů správního řízení, mohou mít jiné vymezení účastníků než samotný správní řád. Může se jednat o rozšíření spektra účastníků vymezené Správním řádem v § 27odst.2, nebo mohou mít tyto speciální zákony zcela vlastní výčet účastníků. Jestliže zvláštní zákon stanoví jiné účastníky řízení, potom platí, že mají stejné postavení jako dotčené osoby, mimo situace, kdy správní rozhodnutí mění právní vztah či určuje, zda osobě náleží právo nebo povinnost; pak mají tyto osoby postavení hlavních účastníků.³³

Kromě těchto základních tří skupin může být za účastníka správního řízení považována každá osoba, která o sobě tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. O tom, zda jsou dotyčné osoby účastníky, nebo ne, rozhoduje správní orgán ve formě usnesení, proti němuž je možné podat opravný prostředek ve formě odvolání. Pokud je ve správním řízení velké množství účastníků, je správní orgán oprávněn využít možnosti účastníky informovat o zahájení řízení prostřednictvím veřejné vyhlášky.³⁴

³³ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str. 103-105

³⁴ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str. 109-110

4. Dokazování

Proces dokazování lze označit jako postup, kterým se správní orgán snaží zajistit poznání skutkového stavu, o kterém má následně vydat rozhodnutí. Správní orgán zjišťuje a shromažďuje poznatky, okolnosti a skutečnosti, související s daným případem, které následně vyhodnotí podle svého uvážení.³⁵ Přestože Správní řád zakotvuje konkrétní typy důkazů, které figurují ve správním řízení, není tento výčet taxativní. Naopak je nutné daný výčet chápat spíše demonstrativně, jakožto příklady důkazů, které se uplatňují ve správním řízení nejčastěji. Nejdůležitější zakotvení institutu dokazování s konkrétními případy upravuje Správní řád v §51- §56, přičemž §51 profiluje dokazování tímto způsobem: „*K provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.*“ Z této definice tedy vyplývá, že jako důkaz mohou sloužit nejen přímo zmíněné důkazy, jako jsou listiny, znalecký posudek atd., nýbrž to může být jakýkoliv nástroj či prostředek, který napomůže k lepšímu poznání a přiblížení stavu věci. Limitem je zde situace, kdy by byl onen předpokládaný důkaz získán v rozporu se zákonem; v takovém případě je jeho použití v procesu dokazování vyloučeno.³⁶ V procesu dokazování se uplatňují mnohé zásady, na kterých stojí samotný právní řád. Mezi ty nejdůležitější zásady, týkající se dokazování ve správním řízení, se řadí zásada materiální pravdy, zásada volného hodnocení důkazů, zásada součinnosti (účastníků a správních orgánů nebo správních orgánů mezi sebou), zásada ekonomičnosti, hospodárnosti a rychlosti apod.³⁷

Správní orgán má zakotvenou povinnost opatřovat si sám důkazy ohledně daného případu, což ovšem nebrání účastníkům využít jejich práva na navržení důkazů z jejich strany.³⁸

Zpravidla také platí, že účastníci řízení mají právo být přítomni ve chvíli provádění důkazů; jedinou výjimku zde tvoří situace, kdy se účastník sám tohoto práva (účastnit se)

³⁵ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str.197-198

³⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.160-161

³⁷ POTĚŠIL, Lukáš, KRÁLOVÁ, Alžběta a VENCLÍČEK, Jiří. *Správní právo procesní: (v příkladech a otázkách)*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 166 stran. Učebnice Právnické fakulty MU; sv. č. 522. ISBN 978-80-210-7937-3str.66

³⁸ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str.197

dobrovolně vzdá. Dokazování většinou probíhá v rámci ústního řízení; pokud je tomu jinak, je správní orgán povinen informovat účastníky předem.³⁹

4.1. Fáze dokazování

Postup dokazování je členěn do několika fází, kterými jsou:

- 1) Navržení důkazních prostředků
- 2) Opatření a zajištění důkazních prostředků
- 3) Provedení dokazování
- 4) Vyhodnocení důkazních prostředků

Navržení důkazních prostředků je první fáze v procesu dokazování, jež ukotvuje princip, který říká, že důkazem může být jakákoliv věc, která napomůže správnímu orgánu zjistit skutkový stav v dané záležitosti, pokud není získána v rozporu s právním řádem. Účastníci řízení disponují právem navrhnout důkazní prostředky, doplňovat je, mohou vyjádřit svůj postoj, stanoviska k již navrženým důkazům a jejich kompletnosti, obsahovému složení či provedení a mohou také projevit svůj názor ohledně důvěryhodnosti svědků, listin nebo jiných důkazů. Omyly v těchto bodech mnohdy způsobují stav, kdy po vydání rozhodnutí správním orgánem účastníci napadají toto rozhodnutí řádným opravným prostředkem.⁴⁰

Podstatné je taktéž striktní vedení záznamů do protokolů ohledně návrhů a vyjádření ze stran účastníků. Jestliže správní orgán neprovede určitý důkaz, jenž byl navržen účastníkem řízení, je povinen řádně vysvětlit, proč tak učinil. Tato situace může nastat v případech, pokud správní orgán shledá důkazní prostředek, ve vztahu k projednávané věci nepodstatným nebo nadbytečným. To, zda je, či není konkrétní důkazní prostředek v dané záležitosti relevantní, nechává zákon na uvážení správního orgánu. Nelze však přijmout jeden důkaz pouze s odůvodněním, že je relevantní ve vztahu k projednávané věci, a odmítnout jiný s argumentací toho, že není dostatečně věrohodný. Argumentace musí být podložena úvahami, ze kterých správní orgán vycházel při posuzování konkrétního důkazního prostředku. Správní orgán tedy musí nejen rozhodnout o tom, zda daný důkaz je přípustný, či

³⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9 str.154

⁴⁰ JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str.192

ne, ale musí taktéž uvést konkrétní důvody, pro které shledává daný důkazní prostředek vhodný nebo nevhodný pro použití v procesu dokazování.⁴¹

Opatření a zajištění důkazních prostředků je druhá fáze procesu dokazování. Zahrnuje ty činnosti, při kterých správní orgán uplatňuje své pravomoce, ale i povinnosti tím, že dává dohromady veškeré materiály, které budou podstatné pro samotné důkazní řízení. V tomto bodě řízení se taktéž rozhodne např. o tom, zda správní orgán pověří znalce k vytvoření znaleckého posudku, nebo zda je pro dané řízení potřebné předvolání určitého svědka.⁴²

Provedení dokazování je fáze zajišťující praktický proces. Je důležité zde rozlišovat, zda probíhá ústní jednání, či nikoli. Provedením důkazu v rámci ústního jednání se zpravidla rozumí výslech svědka, předčítání z listin apod. Pokud ovšem ústní jednání neprobíhá, provedením důkazů se míní zápisy do protokolů, kam se mimo jiné zaznamenávají i vyjádření a postoje, které účastníci zaujímají k jednotlivým důkazním prostředkům. Účastník řízení má právo se vyjádřit ke všem jednotlivým důkazům, ať už v kladném, či záporném smyslu. Za projevení názoru se má i to, když účastník svůj názor nevyjádří. Veškeré tyto postoje (včetně nevyjádření osoby) musí být zaprotokolovány. O tom, kdy konkrétně má dojít k provedení důkazů, je nutné účastníky řízení včas informovat.⁴³

Vyhodnocení důkazních prostředků je závěrečnou částí procesu dokazování. Hodnocení důležitosti jednotlivých důkazů se odvíjí podle zásady volného hodnocení důkazů. Správní orgán tedy podle svého uvážení určí, jak je konkrétní důkaz validní pro dané správní řízení. Právo správního orgánu aplikovat zásadu volného hodnocení důkazů však nelze chápat jako uplatňování libovůle. Správní orgán musí argumentačně zcela obhájit své úvahy, které používal, když rozhodoval v dané věci. V případě, že by se jeho argumentace zásadně rozcházela s logickými či skutkovými skutečnostmi, může se tento fakt stát důvodem pro zrušení takového rozhodnutí. Jak již zde bylo taktéž zmíněno, správní orgán je v určitých oblastech vázán zákonem, který může stanovit povinné podklady, které není oprávněn hodnotit podle své vlastní vůle, ale jasně stanoveným způsobem. Správní orgán je oprávněn vydat rozhodnutí ve věci pouze na základě důkazů, které byly zajištěny řádným procesním způsobem.⁴⁴

⁴¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.161

⁴² HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 9. Praha: C.H. Beck, 2016, 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1 str. 267

⁴³ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9 str.154

⁴⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.161

5. Typy důkazů

Přestože v procesu dokazování může jako důkazní prostředek sloužit cokoli, co napomůže objasnit podstatu skutkového stavu, ve Správním řádu jsou zakotveny tyto 4 základní typy důkazů.⁴⁵

- 1) Důkaz listinou
- 2) Důkaz ohledáním
- 3) Důkaz znaleckým posudkem
- 4) Důkaz svědeckou výpovědí

5.1. Důkaz listinou

Důkaz listinou je jedním z nejčastěji používaných důkazních prostředků ve správním řízení. Za listinu je považována jakákoli písemnost, která je podstatná a napomůže tak k objasnění konkrétního správního řízení. U listin je primární nejen jejich obsah, ale i jejich charakter (neboli původ). Podle charakteru lze listiny dělit na soukromé a veřejné.⁴⁶

Soukromé listiny jsou takové, jež vznikly díky jednání fyzické či právnické osoby. Problémem u tohoto druhu písemnosti je, že jejich obsah může být velice lehce zpochybněn, tudíž jejich existence sama o sobě ještě neznamená nezpochybnitelný fakt, který bude deklarovat určitou skutečnost. Pokud nastanou okolnosti, které zpochybní obsah či původ soukromé listiny, je třeba dokázat jejich pravost.

Veřejné listiny jsou pak takové písemnosti, jež vydaly orgány veřejné moci, nebo takové, o kterých to výslovně stanoví právní předpis. Na rozdíl od soukromých listin se u nich presumuje jejich pravost a správnost, aniž by se jejich obsah musel znovu prokazovat. Veřejnou listinou nejčastěji bývají nejrůznější osvědčení, výpisy, doklady apod. Pokud není prokázán opak, obsah těchto písemností je považován za správný.⁴⁷

Pro účely dokazování je možné použít jak originál, tak kopii listiny, která bude ověřena příslušným úřadem.

Správní orgán je oprávněn požadovat předložení důkazu listiny po osobě, jež disponuje s tímto důkazním prostředkem, a lze tak učinit formou usnesení, proti kterému

⁴⁵ Zákon č.500/2004 Sb., Správní řád ve znění pozdějších předpisů § 51, odst.1

⁴⁶ SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279 s. ISBN 80-86861-53-8 str.128

⁴⁷ Tamtéž str.128-129

může dotyčná osoba podat odvolání. Ve jmenovitě vymezených případech může osoba odmítnout vydání listiny. Případy a důvody neposkytnutí listiny jako důkazního prostředku jsou stejné jako u neprovedení svědecké výpovědi. Příkladem mohou být situace, kdy se v listině pojednává o utajovaných informacích, nebo například pokud by osoba poskytnutím listiny riskovala trestní či přestupkové řízení pro sebe či pro osobu blízkou. Zákon upravuje a počítá se situací, kdy je evidentní, že listina existuje a osvědčuje určitou skutečnost; nicméně není možné tuto listinu po osobě žádat. Důvodem je fakt, že osoba listinu nevlastní, a její získání by bylo velice obtížné, nebo dokonce neproveditelné. Právní předpis proto v určitých případech povoluje nahrazení listiny tzv. čestným prohlášením, popř. výpovědí svědka. Čestné prohlášení samo o sobě není důkazem, ale zvláštním zákonem může výslovně stanovit nahrazení listinného důkazu, což je změna oproti předchozí úpravě Správního řádu, kde byl institut čestného prohlášení zakotven jako samostatný důkaz.⁴⁸

Jestliže se provádí důkaz listinou, je tento úkon provedený za přítomnosti účastníků (někdy i veřejnosti) přečtením obsahu daného dokumentu. V případech, kdy účastníci nejsou přítomni, je provedení důkazu listiny zaznamenáno do protokolu (nestačí pouze přiložení listiny). Po provedení záznamu se následně stává součástí spisu.⁴⁹

Zajímavou, a donedávna spornou oblastí v institutu dokazování, bylo použití cizojazyčné listiny (jakožto listinného důkazu). Do roku 2015 převládal v české judikatuře názor o tom, že předložení samostatné cizojazyčné listiny bez překladu do českého jazyka je samo o sobě dostatečným důvodem pro vadu, která povede ke zrušení správního rozhodnutí, které bylo na základě takto předloženého dokladu vydáno. A to i v situaci, kdy ani jedna ze stran nenamítá nepřipustnost důkazu kvůli cizímu jazyku (jazykové bariéře). Tímto způsobem se vyslovil čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku spis. zn. 4 As 12/2011 ze dne 30. září 2011⁵⁰ a stejný postoj zaujal i sedmý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku spis. zn. 7 As 48/2013 ze dne 4. července 2013.⁵¹ Podle dosavadní judikatury už samotná neexistence kopie listiny v českém jazyce jasně porušuje ustanovení Správního řádu, který stanovuje, že listiny musí být předloženy vždy v českém nebo slovenském jazyce. V případě listiny v cizím jazyce musí být správnímu orgánu obstarána kopie v českém jazyce.

V roce 2015 se k této otázce vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu a zaujal opačný postoj. Podle usnesení rozšířeného senátu spis. zn. 9 As 12/2014 ze dne 14.

⁴⁸ SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279 s. ISBN 80-86861-53-8 str.129

⁴⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9 str.159-160

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 4 As 12/2011 ze dne 30. září 2011

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 7 As 48/2013 ze dne 4. července 2013

dubna 2015 se má vycházet především z otázky, zda tím, že se neprovede překlad dané listiny, bude některá ze stran krácena na právech. Vzhledem k tomu, že se jedná o případ, jenž pojednává o situaci, kdy evidentně ani jedna ze stran nenapadá nepřípustnost listiny pro cizí jazyk, má se za to, že zde není jazyková bariéra a obě strany jsou schopné porozumět obsahu listiny i bez překladu do českého jazyka. Není-li v tomto smyslu kráceno žádné právo (na spravedlivý proces), neshledává rozšířený senát Nejvyššího správního soudu překlad listiny za nutný.⁵²

Jiná situace pochopitelně nastane ve chvíli, kdy by např. účastník namítl, že kvůli neznalosti jazyka není schopen pochopit obsah a předmět listiny. V tomto případě je správní orgán oprávněný postupovat trojím možným způsobem. První možností je uložit účastníkovi vyřízení překladu. Druhou možností je poskytnutí prostého překladu listiny ze strany správního orgánu, tak, aby účastník jasně porozuměl obsahu dané písemnosti (překlad nemusí být doslovný; osoba, pro kterou je překlad vyhotoven, však musí být schopná pochopit předmět listiny a její základní obsahové body). Může se však stát, že i po poskytnutí tohoto „prostého překladu“ bude účastník trvat na tom, že stále není dostatečně obeznámen s přesným obsahem listiny. Jestliže se tak stane, měl by správní orgán přistoupit ke třetí možnosti řešení, kterou je vyhotovení kopie překladu z jeho vlastní iniciativy.⁵³

5.1.1. Důkaz listinou – judikatura

Rozsudek Krajského soudu č. j. 17 A 19/2011-50 pojednává o rozdílech mezi soukromou a veřejnou listinou a jejich praktických důsledcích. V případě tohoto judikátu je řešen spor mezi panem V. S. (žalobcem) a Krajským úřadem Plzeňského kraje (žalovaným).

Spor začíná dnem 12. 1. 2010, kdy je pan V. S. uznán vinným ze spáchání přestupku překročení rychlosti v obci (při jízdě mu bylo naměřeno 64 km/h) a v době řízení vozidla u sebe neměl řidičský průkaz. Policista, který pana V. S. zastavil, řešil situaci pomocí příkazu na místě, který ukládal dotyčnému povinnost zaplatit peněžitou pokutu ve výši 2000 Kč. Proti tomuto úkonu byl však bez prodlení podán odpor, a tak bylo zahájeno nové správní řízení. Městský úřad Klatovy, který byl věcně příslušný k projednávání dané věci, tedy zahájil přestupkové řízení, přičemž stanovil termín ústního jednání, ze kterého se však pan V. S. omluvil ze zdravotních důvodů. Tento úkon (omluvu kvůli zdravotním problémům) následně

⁵² Usnesení Nejvyššího správního spis. zn. 9 As 12/2014 ze dne 14. dubna 2015

⁵³ POŘÍZEK, Jan. Dokazování cizojazyčnou listinou ve správním řízení. *Epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ, 2015, 23.6. 2015 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dokazovani-cizojazycnou-listinou-ve-spravnim-rizeni-98237.html>

provedl ještě dvakrát, i přesto, že byl předvolán. Správní orgán shledal toto jednání jako účelové s cílem prodlužovat vedení řízení, a proto se rozhodl i přes zmíněné omluvy řízení provést. Výsledek správního řízení pouze potvrdil obsah příkazu, a navíc panu V. S. uložil další povinnost zaplatit 1000 Kč jako náhradu nákladů.

Podstatným momentem se v tomto případě stává datum 24. 6. 2010, kdy rozhodnutí nabývá právní moci. Toto rozhodnutí bylo panu V. S. doručeno 8. 6. 2010 spolu s doručenkou, kde jsou vyznačeny veškeré náležitosti, které jsou nutné k platnosti doručky (datum, podpisy doručovatele, příjemce, razítka atd.).

5. 10. 2010 však právní zástupce pana V.S. podává návrh na zastavení řízení s odůvodněním, že pan V. S. po odeslání svých omluv týkajících se jeho nepřítomnosti, s ohledem na jeho zdravotní indispozice, nebyl informován o žádném dalším průběhu řízení (pokud probíhalo) a o správním rozhodnutí (pokud bylo vydáno). Na tuto zprávu reagoval městský úřad zasláním kopie rozhodnutí i s kopií převzaté a potvrzené doručky.

Pan V.S. však popřel, že by kdy doručku a rozhodnutí převzal do vlastních rukou, a argumentoval tím, že doručku musela převzít a podepsat jeho matka, která k tomu však neměla příslušné zmocnění. Proto se pan V.S. dožaduje provedení důkazů na potvrzení jeho teze, a to konkrétně výslechem svědka a provedením znaleckého posudku na pravost podpisů.

Krajský úřad se rozhodl prošetřit tuto možnost a kontaktoval Českou poštu se žádostí o objasnění okolností, za kterých byly rozhodnutí a doručka předávány. Česká pošta vyhověla požadavku a zaslala materiály, ze kterých jasně vyplývalo, že všechny písemnosti byly předány oprávněné osobě (tedy panu V.S.), mimo jiné na základě předloženého občanského průkazu. Tyto zjištěné skutečnosti navíc doplňuje fakt, že právní zástupce V.S. ve spisovém materiálu dne 5.11 2010, tvrdí, že mu nebylo doručeno rozhodnutí. Současně však uvádí jednacím číslo, které je jedinečné pro konkrétní případ (v žádných jiných písemnostech uvedeno nebylo), a neměl tedy jinou možnost se o jednacím čísle dozvědět. Z těchto důvodů bylo odvolání, které pan V.S. podal, shledáno jako neopodstatněné (jelikož bylo prokázáno, že bylo skutečně doručeno 8.6. 2010, a tudíž 15 denní lhůta již dávno uplynula).

Dalším korkem pana V.S. bylo podání žaloby, ve které žaluje Krajský úřad, domáhá se zastavení řízení a zároveň požaduje náhradu nákladů. Žaloba byla podána k věcně příslušnému Krajskému soudu v Plzni. Svou argumentaci staví žalobce na hypotéze, že žádné rozhodnutí dne 8.6. 2010 nepřevzal a podpis na doručence není jeho.

Soud zhodnotil, že jádrem problému k řešení tohoto případu je otázka chápání charakteru doručky, jelikož právě doručka byla brána jako stěžejní písemnost, se kterou kooperovaly obě strany. Ve Správním řádu nejsou výslovně zakotveny náležitosti doručky,

a není ani stanoveno, zda-li je doručenka považována za veřejnou listinu, či nikoliv. V právních předpisech není taktéž výslovně stanoveno, že by doručenka byla považována za průkazný materiál deklarující doručení. Avšak z praxe správních řízení jasně vyplývá, že doručenka je zcela běžně používaným důkazním prostředkem prokazujícím doručení určité osobě. Jestliže se však objeví pochybnost o pravosti této písemnosti, je nutné tyto pochybnosti objasnit, a prokázat tak pravost listiny. Otázkou a spornou částí zůstává, zda doručenku lze považovat za veřejnou, či za soukromou listinu. Rozdíl je shledáván zejména v důkazní síle. Veřejné listiny jsou považovány za správné, není-li prokázáno jinak. Důkazním břemenem je pak zatížena osoba, která tuto pravost zpochybňuje. Osoba, která tvrdí, že listina není pravá, musí mít dostatečně průkazné materiály k tomu, aby nepravost prokázala. U soukromých listin je tomu naopak. V tomto případě postačí pouze formálně popřít pravost či pravdivost listiny. Už tento jednoduchý úkon zakládá povinnost účastníka, který listinu předkládá k tomu, aby prokázal, že se jedná o listinu pravou.

Soud nakonec shledává charakter doručenky jakožto soukromou listinu. Tudíž bylo na straně správního orgánu (krajském úřadu), aby prokázal její pravost, což se podle soudu povedlo, jelikož předložil dokumentaci o zkontaktování České pošty, která předložila fotokopii doručovací karty, jež potvrzovala, že žalobce skutečně převzal rozhodnutí i s doručenkou již dne 8. 6. 2010, a nikoli až o týdny později, jak uváděl on. Žalobce současně netvrdil, že by v době přijetí (8. 6. 2010) disponovala s jeho občanským průkazem jeho matka, (která by tak teoreticky mohla poskytnout číslo dokladu a syna podepsat. Tuto možnost však žalobce nezmiňoval, a celou dobu trval na své verzi, že se o vydání rozhodnutí dozvěděl až od svého právního zástupce o týdny později. Bylo tudíž dostatečným průkazným způsobem dokázáno, že písemnost byla doručena do žalobcových rukou. Dále soud poukázal na zcela zjevnou žalobcovu snahu prodlužovat celé řízení, a tím docílit k bodu, kdy uplyne doba, po kterou je možné žalobce stíhat pro přestupek. Žalobcův cíl je zjevný již od počátku, kdy se opakovaně omlouval ze stanovených termínů řízení pro údajnou zdravotní indispozici.

Z výše uvedených důvodů shledal soud žalobu za neodůvodněnou a zamítnul ji, přičemž právo na náhradu nákladů nepřísluší ani jedné ze stran.⁵⁴

⁵⁴ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 4. 2012, č. j. 17 A 19/2011-50, Sbirka rozhodnutí NSS 10/2012, č. 2670

5.2. Důkaz ohledáním

Důkaz ohledáním se týká movitých i nemovitých věcí. K provedení tohoto typu důkazu se zpravidla přistupuje až ve chvíli, kdy o reálném stavu věci nelze zjistit informace jiným způsobem. K ohledání je předkládána věc, která je podstatná pro objasnění okolností v souvislosti s daným případem. Věc, která je podstatná pro konkrétní řízení, musí být předložena vlastníkem nebo osobou, která momentálně s věcí disponuje. Pokud tak osoba neučiní dobrovolně, správní orgán je oprávněn to této osobě nakázat prostřednictvím usnesení. Výsledek usnesení se oznamuje pouze této osobě, které se povinnost týká, přičemž povinností, může být myšlen i pasivní úkon strpět ohledání věci či místa. Jedná-li se o ohledání nemovitosti, nazývá se tento typ řízení jako řízení místní. V takovémto případě je vhodné k ohledání místa sezvát nestranné osoby, které nemají postavení účastníka v daném řízení, a jejich účast nezpůsobí okolnosti, které by mohly zapříčinit podezření pro podjatost správního orgánu, který šetření provádí. Pokud dojde k provedení důkazu ohledáním věci, musí být o tomto úkonu sepsán podrobný protokol, ve kterém budou specificky vymezeny důvody ohledání, charakter věci (movitá, nemovitá), datum, čas, zda byly při ohledání přítomny nějaké nestranné osoby, který orgán šetření vedl apod. V případech, kdy se vede řízení místní ohledně nemovité věci, musí být součástí protokolu i popis daného místa, přičemž zde mohou být použity fotografie či videa sloužící jako zvukový, a především obrazový materiál. V neposlední řadě by součástí protokolu měly být i výsledky důkazního šetření, ke kterým se díky ohledání dospělo.⁵⁵

Podobně jako u důkazu listinou, i zde existují důvody, pro které může být odepřeno ohledání věci. Tímto důvodem může být vznik případné situace, kdy by osoba poskytnutím věci pro ohledání způsobila sobě nebo osobě blízké riziko trestního stíhání nebo stíhání pro způsobení správního deliktu.⁵⁶

Jestliže se již před zahájením řízení zjistí, že pro předmět dokazování, který je součástí správního řízení, bude podstatné ohledání věci či místa, a je-li zde skutečná pochybnost o tom, že až se dospěje k procesu dokazování, nebude možné provedení tohoto důkazu, existuje způsob, jak tuto konkrétní věc zajistit ještě před zahájením správního řízení. Toto možné riziko se nazývá nebezpečí z prodlení. Předejít je mu možné jak na žádost, tak z moci úřední.⁵⁷

⁵⁵ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str. 161

⁵⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.165

⁵⁷ Tamtéž, str. 166

5.2.1. Důkaz ohledáním – judikatura

Usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 57/2010 – 82 řeší spor mezi Českou televizí (stěžovatel) a Radou pro rozhlasové vysílání v otázce přípustnosti reklam, jež byly odvysílány Českou televizí.

Dne 28. 7. 2009 byla České televizi uložena pokuta v celkové výši 300 000 Kč za odvysílání dvou reklamních spotů. První reklama se týkala dětského prostírání, druhá pak nabídky dětských lyží. V obou případech se jednalo o přímé nabídky, přičemž ani jedna nebyla označena jako „teleshopping“, čímž došlo k porušení zákona č. 231/2001 Sb. (zákon o vysílání).⁵⁸

Česká televize podala žalobu pro zrušení rozhodnutí vydané Radou pro rozhlasové a televizní vysílání k Městskému soudu v Praze, který ji však svým rozsudkem č. j. 5 Ca 190/2009 – 29 zamítnul. Svou argumentaci žalobkyně opírala především o fakt, že Radě se podle jejího mínění nepodařilo prokázat, že se dostatečně seznámila s obsahem a předmětem napadených reklam. Městský soud v Praze však doložil, že součástí právního spisu byla přiložena CD s obsahem daných reklam a tvrzením, že pokuta vyměřená členy úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, byla stanovena po zhlédnutí příslušných reklam a po vyhotovení podrobné analýzy, která byla taktéž přiložena do správního spisu. Proto shledává připomínku žalobkyně jako bezpředmětnou.⁵⁹

Proti rozhodnutí Městského soudu podala Česká televize kasační stížnost k Nejvyššímu soudu. Žalobkyně ve své stížnosti namítala, že jestliže by jednotliví členové rady byli skutečně seznámeni s obsahem reklam zhlédnutím, musel by o tomto úkonu být pořízený protokol. Jinými slovy by to znamenalo provedení důkazu mimo ústní řízení, a to znamená sepsání protokolu, který dle názoru žalobkyně nelze nahradit žádnou jinou písemností. Městský soud, který rozhodoval ve věci v předchozí instanci, vycházel z pouhého konstatování členů Rady a analýzy problematických částí reklam, ze kterých usoudil, že členové úřadu byli dostatečně seznámeni s obsahem, ačkoli protokol sepsán nebyl.

Při zkoumání daného případu Nejvyšší správní soud zjistil, že k projednávané otázce existuje více názorových pojetí. Příklad byl předložen rozšířenému senátu, který měl vyřešit otázku, zda při provedení obrazově-zvukového záznamu, které probíhá mimo ústní jednání, je nutné sepsávat protokol.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu se nejprve zabýval otázkou, zda-li lze promítání audiovizuálního záznamu označit za důkaz ohledáním. V tomto bodě se rozšířený

⁵⁸ Zákon č. 231/2001 Sb. Zákon o vysílání, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2010, č. j. 5 Ca 190/2009 -29

senát odkazuje a ztotožňuje s názorem vysloveným v rozhodnutí pátého senátu č. j. 5 As 38/2004 - 74, kde se deklaruje, že důkaz ohledáním je jedním z nejjistějších důkazních prostředků, při kterém si správní orgán může na základě vlastního bezprostředního prozkoumání a pozorování utvořit názor na danou záležitost, a následně rozhodnout ve věci.⁶⁰ Z tohoto důvodu i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu shledává, že promítání zvukového a obrazového materiálu v podobě audiovizuálního záznamu lze označit za důkaz ohledáním. Současně však zdůrazňuje zcela zásadní úlohu protokolu, který je při provedení takového úkonu nutný. Vedení protokolů o dokazování je procesním zajištěním jistoty účastníka, která se promítá do všech právních odvětví. Soud se zabýval námitkou žalované týkající se faktu, že pouhá analýza, která byla poskytnuta místo řádně vedeného protokolu, není dostatečným důkazem ohledáním, a proto za něj nemůže být zaměňována. Senát se v tomto bodě přiklání k názoru žalobkyně, a stanovuje, že skutečně pouhá analýza nemůže nahradit protokol, který je zaměřený širokospektrálně, a hodnotí veškeré aspekty pozorovaného objektu. Pozorování a vyhodnocování má být bezprostřední a přímé. Dříve vypracovaná a předložená analýza, jež byla vytvořena členy Úřadu rady pro rozhlasové a televizní vysílání, byla zaměřena pouze na oblasti, ve kterých členové Rady shledali rozpor předmětné reklamy a zákona o vysílání (231/2001 Sb).⁶¹ Pouze z předložené analýzy nelze určit, zda členové Rady, kteří byli pověřeni úkolem sestavení a vytvoření analýzy, skutečně měli k dispozici daný audio záznam, či zpracovávali již zprostředkované informace a data. Rozšířený senát taktéž zdůrazňuje, že předložená analýza byla vytvořena členy úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, nikoli Radou samotnou. Tento fakt již ze své podstaty vylučuje autenticitu a bezprostřednost nutnou k vedení řádného protokolu o provedení důkazu ohledáním. Zákon o vysílání zcela jednomyslně stanovuje osobní, samostatný a nezastupitelný výkon mandátu funkce.

Rozšířený senát dále připomíná, že Rada pro rozhlasové a televizní vysílání je orgánem, který má ve své působnosti značné pravomoce a prostředky, kterými může způsobit závažný zásah do práv jednotlivých subjektů (např. uložení pokut, které mohou dosahovat vysokých částek). Z tohoto důvodu by měl být kladen zvláštní důraz na dodržování procesních práv účastníků řízení při dokazování. Dokazování by mělo probíhat zpravidla při ústním jednání, (je tomu tak především z důvodů zajištění dodržení základních zásad spravedlivého procesu: osobnost, bezprostřednost, autentičnost, možnost účastníků vyjádřit se

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2005, č. j. 5 As 38/2004-74

⁶¹ Zákon č. 231/2001 Sb. Zákon o vysílání ve znění pozdějších předpisů

k jednotlivým důkazním prostředkům). Není-li tomu tak, musí být o provedení důkazů vedené řádné a podrobné protokoly, které budou zaručovat právní jistotu účastníků.

Pro tyto důvody rozšířený senát Nejvyššího správního soudu shledává, že promítání audio-video záznamu zcela jistě je důkazem ohledáním, avšak předložená analýza nemůže zastoupit či nahradit protokol, který je třeba vést při provádění tohoto druhu důkazu.⁶²

5.3. Důkaz znaleckým posudkem

Dalším typem důkazu, který je jmenovitě vymezen ve Správním řádu v § 56, je důkaz znaleckým posudkem.⁶³ Postavení znalce a příslušná práva a povinnosti spojené s výkonem této funkce jsou upraveny v zákoně č. 36/1967 Sb. (o znalcích a tlumočnících).

Pro jmenování do funkce znalce je nutné splnit určitá kritéria. První skupinu kritérií tvoří obecné požadavky, kterými jsou např. občanství České republiky (popř. občanství v Evropské unii, s povolením k trvalému pobytu v České republice), dále svéprávnost, beztrestnost atd. Druhou skupinu nároků, jež jsou vyžadovány na pozici znalce, pak tvoří především adekvátní odborné znalosti v rámci daného oboru a výslovný souhlas osoby o jmenování do funkce znalce. Návrh na jmenování konkrétní osoby na pozici znalce mohou podávat veřejné ústavy, vysoké školy, instituce s vědeckým zaměřením nebo i osoba sama. Jmenovaný znalec musí složit slib o čestném a svědomitém výkonu svého zaměstnání - instituci či osobě, která jej jmenovala. Seznamy osob, které jsou vedené jako znalci, jsou uloženy u krajských soudů, kterými jsou i spravovány. Znalci pak vykonávají svoji odbornou činnost v rámci správního obvodu krajského soudu, pod kterým jsou formálně vedeni. Z výkonu jejich funkce plynou specifické povinnosti, které musí dodržovat, jako jsou např. mlčenlivost, osobní výkon funkce, svědomitost atd. Za výkon znalecké činnosti přísluší osobě odměna, která se skládá z náhrady nákladů a samotné odměny za posudek.⁶⁴

V literatuře bývá často srovnávána osoba svědka a znalce. Primárním rozdílem je zde především fakt, že svědek vypovídá o skutečnostech, které měl možnost bezprostředně a přímo vnímat a cítit, zatímco znalec je osoba, která využívá svých odborných znalostí, zkušeností a dovedností k tomu, aby zpracovala určitá data a informace do systematického celku, a pomocí svých znalostí zhodnotila danou problematiku. Dalším významným rozdílem je možnost výměny znalce (např. v případě podjatosti). Jestliže je u osoby znalce podezření o podjatosti, může být vyměněn za jiného znalce ze spisu na krajském soudu. Svědek je oproti

⁶² Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. 7 As 57/2010 - 82

⁶³ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád ve znění pozdějších předpisů, § 56

⁶⁴ Zákon č. 36/1967 Sb. Zákon o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších předpisů.

tomu osoba, u které je možné jistou míru podjatosti předvídat, a proto nelze prioritně svědka z důvodu podjatosti odmítat.⁶⁵

Jestliže nastane situace, kdy se znalec domnívá, že ve věci, o niž má vytvářet posudek, je osobně angažovaný nebo má k příslušné záležitosti vztah, je povinen informovat příslušný správní orgán, který ho úkolem pověřil. O vyloučení či nevyloučení znalce z důvodu podjatosti rozhoduje příslušný správní orgán.⁶⁶

Důkaz znaleckým posudkem se provádí v případě, kdy ke zjištění skutkového stavu je zapotřebí odborných znalostí ze specifického oboru, které sám správní orgán nemá. Proto, aby mohl správní orgán řádně rozhodnout v dané věci, pověří osobu, která je odborníkem na konkrétní oblast, vytvořením znaleckého posudku, který pak bude správnímu orgánu sloužit jako podkladový materiál, na jehož základě bude rozhodovat.⁶⁷

Jestliže správní orgán vyhodnotí okolnosti v dané věci tak, že je zapotřebí znaleckého posudku, ustanoví znalce (ze seznamu na krajském soudu), který má povinnosti vytvořit odborný posudek ve stanoveném čase (čas, který je stanoven znalci na vytvoření posudku, se nezapočítává do celkové lhůty, kterou má správní orgán pro vydání rozhodnutí). Toto ustanovení proběhne formou usnesení, jež je oznamováno pouze znalci. Současně má správní orgán povinnost o tomto kroku informovat účastníky řízení.⁶⁸

Znalecký posudek si může nechat vypracovat sám správní orgán (častější varianta), ale i sám účastník (méně častá varianta), a to na své vlastní náklady. Z tohoto důvodu je možné, že v závěru důkazního řízení může správní orgán disponovat se dvěma (zpravidla odlišnými znaleckými posudky). Pokud tato situace nastane, je na správním orgánu, aby pečlivě vyvážil rozporné body posudků, a na základě zásady volného hodnocení důkazů rozhodl. V případě velkých rozporů má správní orgán možnost nechat si vytvořit třetí posudek od nového znalce.

Znalec vypracovává odborný posudek v písemné formě, přičemž pokud správní orgán shledá, že je pro účely řízení nutné bližší seznámení s problematikou odborného posudku, je možný výslech znalce.⁶⁹

Zdánlivě podobná oblast znaleckým posudkům jsou nejrůznější odborná vyjádření, prohlášení, potvrzení, které je však třeba odlišovat od znaleckých posudků jako takových. Tyto písemnosti mohou být správnímu orgánu poskytovány osobami, které sice vykonávají

⁶⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.167

⁶⁶ Tamtéž str.167-168

⁶⁷ *Epravo.cz: Znalecký posudek, náhrada škody* [online]. Praha: epravo.cz, 2019 [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/znalecky-posudek-nahrada-skody-108765.html>

⁶⁸ NEDOROST, Libor a Zdeněk SOVÁK. *Správní právo procesní*. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 220 s. ISBN 80-86432-17-3 str.114

⁶⁹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str.163

odbornou činnost v určité oblasti, nicméně nemusejí být vedené jako znalci. Typickými případy mohou být zprávy od lékaře (který se vyjadřuje k charakteru zranění, době trvání rekonvalescence atd.), názor odhadce ceny ke konkrétní nemovitosti apod. Tyto písemnosti mají zcela určitě důležitý význam a mohou být použity jako důkazy, nicméně nelze je zařadit do znaleckých posudků, neboť nejsou vytvářeny znalci. Ve většině případů se jedná o důkaz listinou, popř. jiným důkazem, který ve Správním řádu není jmenovitě vymezený.⁷⁰

5.3.1. Důkaz znaleckým posudkem-judikatura

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 71/2009 – 113 řeší spor mezi společnostmi VRTAL s.r.o. (žalobkyně) a Celním ředitelstvím Ostrava (žalovaným).

Spor nastává v momentě, kdy je v prostorách podnikání společnosti VRTAL s.r.o. provedena kontrola Celním úřadem. Při této kontrole byly nalezeny tabáky značky „Cézar“ a „Golem extra“, které však nebyly označeny příslušnými tabákovými nálepkami, což je v rozporu se zákonem o spotřebních daních.⁷¹

Ve správním řízení, které vedl příslušný správní orgán, bylo rozhodnuto o uložení peněžité pokuty firmě VRTAL s.r.o. ve výši 5000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí se však firma odvolala k Celnímu ředitelství v Ostravě, avšak toto odvolání bylo zamítnuto.

Sankcionovaná firma se proto rozhodla podat žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozhodl v její prospěch, a předchozí rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 13. 12. 2007, čj. 22 Ca 143/2006 - 21. Svou argumentaci opírá především o výklad zákona o spotřebních daních, kde je stanoveno, že tabák, o kterém je veden spor, musí být použitelný ke kouření bez dalšího zpracování, které by vyžadovalo odbornou znalost či speciální odbornou dovednost. Spotřebitel musí být tedy schopný ho „použít“, aniž by k tomu potřeboval speciální znalost. Krajský soud v Ostravě v tomto bodě shledal, že se celním orgánům nepodařilo prokázat, že předmětný tabák byl ve stavu vhodném k bezprostřednímu použití bez dalšího zpracování.

Celní úřad rozšířil a doplnil důkazní materiály a zároveň trval na svém předchozím stanovisku (tedy na tom, že firma VRTAL s.r.o. porušila zákon o spotřebních daních, a proto jí přísluší dříve vymezená pokuta). Avšak i toto druhé rozhodnutí bylo napadnuto firmou

⁷⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9 str.167-168

⁷¹ Zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů §114, odst.2

VRTAL. V tomto bodě již však Krajský soud v Ostravě zaujal jiný postoj v souvislosti s nově objasněným skutkovým stavem a díky doplněnému dokazování, a žalobu zamítl.

Žalobkyně se rozhodla využít svého práva a podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

Pro vydání svého rozhodnutí měl Nejvyšší správní soud, mimo jiné, k dispozici dva posudky. Prvním byl posudek od Celní technické laboratoře a posudek od Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Oba tyto posudky shodně osvědčovaly skutečnost, že jak v případě tabáku značky Cézar, tak v případě značky Golem extra se jedná o čistý tabák bez další příměsi, vhodný k bezprostřednímu užívání v podobě kouření konečným spotřebitelem. K jeho spotřebě není nutné žádné další zpracování. K provedení testování tabákové směsi bylo využito speciálního analyzátoru tzv. „nakuřovacího přístroje“. Tento přístroj je schopen nejen dopodrobna analyzovat složení směsi, ale zároveň dokáže simulovat proces kouření běžným člověkem. Z procesu simulace je pak možné odvodit i další fyzikální vlastnosti, které jsou potřebné a žádoucí u tabáku (např. zda v momentě, kdy je přerušen tah kouře do plic, nezapříčiní to okamžité vyhasnutí tabákového výrobku). Právě v tomto bodu se rozcházejí odborné posudky jednotlivých institucí. Celní technická laboratoř použila k provedení experimentu pístový přístroj, který simuloval kouření běžným člověkem, přičemž zjistil, že jakmile uplyne doba, kdy přístroj simuluje vtažení kouře, dojde k okamžitému vyhasnutí (a to u obou značek tabáku), zatímco podle posudku Státní zemědělské a potravinářské inspekce problém s vyhasnutím zaznamenán nebyl.

Po prošetření daného stavu a na základě výpovědi zaměstnanců jednotlivých center bylo shledáno, že předmětný rozpor byl vytvořen rozdílností použitých technologických analyzátorů (Celní technická laboratoř nevyužívala zcela nové přístroje). Po několika měsících, nezávisle na probíhajícím sporu, byly do laboratoře pořízeny však zcela nové plničky, které umožňovaly lepší a věrohodnější simulaci. Z tohoto důvodu bylo povoleno zopakování provedení důkazu v podobě této simulace kouření, při které se již dospělo ke shodným výsledkům, k jakým dospěla Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

Nejvyšší správní soud se v dalším bodě zabýval otázkou, zda ustanovit soudního znalce, či nikoli. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 2. 1928, sp. zn. Zm II 383/27⁷², kde je zdůrazněno, že úloha znalce má být ryze odborného charakteru. Má za úkol zanalyzovat situaci a poskytnout informace o oboru, ve kterém správní orgán nemá dostatek potřebných znalostí, k tomu, aby mohl bez dalšího rozhodnout. Úlohou znalce není zhodnocovat situaci a poskytovat svůj subjektivní

⁷² Nejvyšší soud ČSR v rozsudku ze dne 3. 2. 1928, sp. zn. Zm II 383/27

názor v oblastech, kde správní orgán má dostatečné znalosti k tomu, aby sám rozhodl. V případě sporu Celního úřadu a firmy VRTAL s.r.o. shledal Nejvyšší správní soud ustanovení znalce zbytečné. Přestože zpracování tabáku je specifická oblast, která zcela jistě vyžaduje odborné znalosti, posouzení konkrétní sporné otázky týkající se přerušení tahu (a vyhasnutí) a složení tabákové směsi je dostatečně jasně vymezeno v předložených posudcích zmíněných institucí. Tyto posudky umožňují soudu se dopodrobna seznámit s danou oblastí, tak, aby měl k dispozici dostatek informací, a mohl rozhodnout v daném sporu. Z těchto důvodů se cítí být dostatečně odborně kompetentním k posouzení dané problematiky bez ustanovování znalce.

Nejvyšší správní soud se podrobně seznámil s oběma posudky, které se po zakoupení nových pístů shodovaly jak ohledně složení, tak ohledně tahu a nevyhasnutí.

Ze závěru obou zpráv je tedy patrné, že oba druhy tabáku jsou vhodné k bezprostřední spotřebě, aniž by potřebovaly průmyslové zpracování. Nejvyšší správní soud tedy potvrzuje názor Krajského soudu o tom, že předmětný tabák právně podléhá zákonu o spotřebních daních. Soud se také vypořádal se všemi stěžovatelskými námitkami.

V prvé řadě se jednalo o námitku, kdy stěžovatelka protestovala proti způsobu testování tabáku. Podle jejího názoru by tímto způsobem testování (pomocí simulátorů) mohla být za tabák považována jakákoli dostatečně suchá rostlina, která bude produkovat dým. Na tento argument NSS reaguje odkazem na posudky (jež byly soudu při rozhodování k dispozici), které nejenže hodnotí schopnost produktu dmout, ale taktéž velice exaktně analyzují složení (a v tomto případě analyzátory vyhodnotily, že se jedná o čistý tabák).

Za druhou námitku lze považovat stěžovatelčino tvrzení o tom, že k testování nebylo použito materiálu, který byl nalezen u ní ve skladu, nýbrž jiného tabáku, který byl za „její“ pouze vydáván. Toto tvrzení však stěžovatelka nepodepřela žádným validním argumentem, a proto je soud shledává jako nedůvodné.

Z výše zmíněných důvodů Nejvyšší správní soud svým rozhodnutím potvrdil již vyslovený názor Krajského soudu v Ostravě. Deklaruje, že tabákovým výrobkem se rozumí takový typ produktu, který je vhodný ke kouření. NSS na základě jednotlivých důkazů shledává, že v případě produktu, který byl nalezen ve skladu firmy VRTAL s.r.o., se bezpochyby jedná o tabákový výrobek, který právně podléhá zákonu o spotřebních daních (a jejímu příslušnému zdanění).

Na základě těchto skutečností NSS kasační stížnost podanou firmou VRTAL s.r.o. zamítá.⁷³

⁷³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.05.2010, 1 Afs 71/2009 - 113

5.4. Důkaz svědeckou výpovědí

Posledním důkazním prostředkem, který je výslovně zmíněn Správním řádem, je důkaz svědeckou výpovědí. Za svědka může být pokládána každá osoba, jež nemá postavení účastníka, a která je schopná podat správnímu orgánu relevantní informace o projednávané věci. Informace, které osoba podává, jsou zprostředkované přímo od dotyčné osoby a reflektují vše, co byla osoba schopná vnímat vlastními smysly (tzn., co viděla, slyšela, cítila apod.). Schopnost svědčit není spojená s plnou způsobilostí; to znamená, že podat svědectví může i osoba, jež není plně způsobilá k právním úkonům. Důležité je, aby osoba byla ve stavu, kdy je schopna popsat stav, který vnímala svými smysly.⁷⁴

Poskytnutí svědectví může být chápáno jako právo, ale je to především povinnost, kterou stanovuje zákon. K provedení tohoto typu důkazu je nutné ústní řízení, o kterém rozhodne příslušný správní orgán. Osoba, jež se chystá vypovídat, musí být před podáním svého svědectví řádně a detailně seznámena se svými právy a povinnostmi. Pokud by se tak nestalo, zajisté by tím bylo porušeno základní právo na spravedlivý proces, jež by zatížilo výsledné rozhodnutí procesní vadou. Toto zdánlivě drobné pochybení (nepoučení svědka o právech a povinnostech) by v odvolacím řízení mohlo vést až ke zrušení původního rozhodnutí, proto je nutné klást na tuto část zvláštní zřetel. Svědek musí výslovně prohlásit, že rozumí poučení, které mu bylo poskytnuto, a že si je vědom svých práv a povinností, jež jsou spojeny s postavením jeho osoby jakožto svědka. V případě, že by osoba vypovídala nepravdivě či úmyslně neúplně, hrozí jí stíhání za spáchání přestupku.⁷⁵

Jak již bylo výše zmíněno, podání svědecké výpovědi je třeba chápat především jako zákonem zakotvenou povinnost, která má však své výjimky. Jinými slovy existují určité situace, kdy po osobě nemůže být požadována svědecká výpověď. První situací, kdy osoba může odepřít výpověď, je stav, kdy by případným svědectvím o tom, co vnímala svými smysly, způsobilá sobě či osobě blízké nebezpečí stíhání pro delikt či trestní čin⁷⁶. Osobu blízkou definuje Občanský zákoník v § 22 takto : „ *Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní*“. Druhým případem, kdy osoba nemůže být nucena poskytnout součinnost se správním Druhým

⁷⁴ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6 str. 162-163

⁷⁵ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9 str.165-166

⁷⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.166

Druhým případem, kdy osoba nemůže být nucena poskytnout součinnost se správním orgánem v podobě výpovědi, je tehdy, pokud je vázána povinností mlčenlivosti (výjimkou a jistým řešením může být zbavení této povinnosti orgánem, který tuto povinnost uložil. O stejnou situaci se jedná i v případě, je-li osoba vázána povinností udržovat mlčenlivost o utajovaných informacích. I v těchto případech je však možné zbavení mlčenlivosti podle zákona č.412/2005 Sb. (Zákon o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti).⁷⁷

Z podstaty postavení svědka jakožto osoby, která má vypovídat o událostech, které sama zažila, nelze předpokládat úplnou nestrannost; z těchto důvodů nelze ani vyloučit osobu pro podjatost. Před zahájením výpovědi je však nutné zjištění totožnosti svědka a jeho vztahu k projednávané věci, popř. k účastníkům řízení. Na správním orgánu je pak, aby posoudil věrohodnost dané výpovědi s ohledem na vztah svědka k účastníkům a předmětu řízení.⁷⁸

Osoba, která má podat svědectví, je o povinnosti dostavit se v konkrétní den a čas informovaná písemně. O konkrétní svědecké výpovědi se sepisuje protokol, který je následně začleněn do spisu.⁷⁹

5.4.1. Důkaz svědeckou výpovědí-judikatura

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.5. 2013, č. j. 6 As 22/2013– 27 se týká sporu mezi řidičem motorového vozidla panem M.K. a Krajským úřadem Olomouckého kraje.

Spor začíná v momentě, kdy je zmíněný pan M.K. zastaven při jízdě ve svém automobilu, na základě zjištění, že nebyl během jízdy připoután bezpečnostním pásem. Tento stav byl zjištěn policisty, kteří kontrolovali účastníky provozu pomocí dalekohledu. Řidič automobilu ihned popřel, že by nebyl připoutaný, a zároveň odmítl blokové řízení na místě. Za jeho jednání mu Magistrát Olomouce uložil povinnost zaplatit peněžitou pokutu ve výši 2000Kč a 1000Kč jako náhradu nákladů.

Řidič automobilu však proti tomuto rozhodnutí podal okamžitě odvolání. Zároveň ve svém odvolání uvedl, že bezpečnostní pás během jízdy ve svém automobilu měl zapnutý, pouze ne standartním způsobem (tzn. ne přes hrud' a kolem pasu, nýbrž ho měl stažený pod levým ramenem). Proto se domnívá, že policisté nemohli vidět, že pás skutečně měl zapnutý.

⁷⁷ Zákon č. 500/2004, Správní řád ve znění pozdějších předpisů, § 55, odst.3

⁷⁸ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0 str.167

⁷⁹ SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279 s. ISBN 80-86861-53-8 str.131

Taktéž uvedl, že spona, která je součástí bezpečnostního pásu, je v typu jeho automobilu řešena takovým způsobem, že se nachází pod úrovní palubní desky, takže ji policisté taktéž nemohli zaznamenat). Dále pan M. K. ve své argumentaci poukázal na nepřesnosti ve svědeckých výpovědích jednotlivých policistů, které se v několika bodech lišily (např. nebyli schopni přesně určit vzdálenost, při které zpozorovali předmětný automobil, nevedli shodně, jaké oblečení měl daný den řidič na sobě apod.). Pan M. K. taktéž zdůraznil chování policistů, kteří nejprve chtěli řešit spor pomocí blokového řízení přímo na místě s nízkou peněžitou pokutou ve výši 200Kč. Tato malá částka dle řidiče automobilu měla znamenat, že si policisté nebyli jisti, zda se přestupek vůbec stal.

Proti této argumentaci však stojí výpovědi obou policistů, kteří se shodli na tom, že řidič v době řízení svého vozidla nebyl připoutaný, a teprve až ve chvíli, kdy zpozoroval policisty, se okamžitě snažil najít a zapnout bezpečnostní pás. Krajský úřad, jenž byl věcně příslušný k projednávání dané věci v odvolacím řízení, odvolání zamítl.

Toto rozhodnutí bylo však panem M. K. napadnuto žalobou, která byla podána ke Krajskému soudu v Ostravě. Ten však na základě předložených materiálů rozhodl o zrušení rozsudku č. j. 76 A 32/2011 - 45 vydaného Krajským úřadem, s odůvodněním, že jestliže chce správní orgán ukládat peněžité pokuty a sankci odebrání řidičských bodů (zde konkrétně dvou), musí klást speciální zřetel na preciznost dokazování. Dle Krajského soudu se v tomto případě nepodařilo najisto prokázat postavení skutkového stavu do takové míry, který by bez pochyb usvědčoval pana M. K. ze spáchání přestupku v podobě řízení motorového vozidla bez bezpečnostního pásu.⁸⁰

Žalovaný (Krajský úřad Olomouckého kraje) se rozhodl reagovat podáním kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu, který věc projednal.

Nejvyšší správní soud shledal, že řešení celého případu se odvíjí především od vyhodnocení věrohodnosti výpovědí dvou policistů, jež mají v tomto případě postavení svědků.

Argumentace žalobce o tom, že policisté nebyli schopni shodně popsat styl či barvu oblečení řidiče v daný den, považuje Nejvyšší správní soud za irelevantní (neboť je jasné, že od události zastavení řidiče do podání výpovědi policistů uběhla poměrně značná doba, po kterou se oba policisté potkávali s mnoha jinými řidiči, proto soud považuje odchylky tohoto typu za pochopitelné). Naopak, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že by bylo podivné, kdyby oba policisté naprosto shodně vypovídali ve všech takovýchto detailech, a musel by pak operovat s možností, zda se svědci na výpovědi předem nedohodli. Obdobně soud hodnotil i

⁸⁰ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 13. 2. 2013, č. j. 76 A 32/2011 - 45

rozpor ve výpovědi svědků, když byli tázáni, v jaké přibližné vzdálenosti zaregistrovali vozidlo s nepřipoutaným řidičem (přičemž rozdíl ve výpovědích činil asi 40 metrů). V této situaci je třeba brát v úvahu, že vzdálenosti, jež oba muži uvedli, byl pouze subjektivní vjem, který se může lišit (navíc Nejvyšší správní soud podotkl, že Krajský soud se zcela opomněl vypořádat s faktem, že policisté sledovali řidiče přes dalekohled, nikoli pouhým okem, proto pro ně bylo obtížné odhadnout reálnou vzdálenost). Z těchto důvodů ani tento rozkol ve výpovědi svědků soud nemá za podstatný.

Soud se taktéž vypořádal s připomínkou ohledně výše blokové pokuty, kterou policisté původně chtěli řešit daný přestupek. Tvrzení o zaujatosti, či nezaujatosti policistů lze v souvislosti s tímto bodem vnímat za velice spekulativní, neboť nízká sazba může svědčit ve prospěch obou ze stran. Podle argumentace žalobce je důvodem nízké sazby fakt, že si policisté nebyli jisti spácháním přestupku. Avšak pro vysvětlení nízké sazby lze použít i zcela opačnou argumentaci, a to právě, že nízká sazba svědčí o nepodjatosti policistů. Proto dané žalobcovy tvrzení lze pokládat za pouhou spekulaci.

Nejvyšší správní soud shledal pro řešení tohoto případu dva relevantní rozpory týkající se výpovědi svědků. V prvním případě šlo o situaci, kdy první policista uvedl, že řidič během jízdy nebyl připoután, neboť viděl dva postranní pásy vedle řidiče. Toto tvrzení však není možné, neboť z fotografií, které byly předloženy již správním orgánům, je zcela patrné, že konstrukční řešení automobilu umožňuje vidět pouze jeden pás, neboť druhý je ukrytý v bočním sloupku. Jako druhý rozpor pak soud shledává výpověď druhého policisty, který tvrdil, že přezka na bezpečnostním páse visela nad levým ramenem za řidičem; avšak kdyby nebyl řidič připoutaný, přezka by pravděpodobně sjela na konec pásu dolů, kde by ji policista nemohl vidět.

Nejvyšší správní soud však nakonec ani tyto dva rozdíly ve výpovědích policistů nepovažuje za závažné. Soud shledává polohu přezky (jejíž poloha nemá ve výsledku vliv na celkový stav věci) anebo počet pásů, o kterých první policista vypověděl, že viděl, taktéž za subjektivní vjemy, které se s ohledem dlouhou prodlevu mezi událostí a dobou výpovědi mohly lišit.

Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě a vrátil věc k dalšímu řízení.⁸¹

⁸¹ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 13. 2. 2013, č. j. 76 A 32/2011 - 45

6. Další typy důkazních prostředků

Kromě výše popsaných důkazních prostředků, které demonstrativně vymezuje Správní řád v §53-§56, lze za důkaz považovat jakýkoliv prostředek, který napomůže objasnění předmětného stavu, a není získán protizákonně, jak je stanoveno v §51 odst.1 Správního řádu.⁸²

6.1 Přípustnost použití důkazů

Mezi další typické prostředky, které mohou objasnit skutkový stav, lze řadit např. zvukové záznamy, video nahrávky, fotografie atd. Bohužel však právě u tohoto druhu záznamů nejčastěji dochází ke konfrontaci se zákonem, neboť jsou mnohdy pořízeny bez vědomí pachatele. Právě nad institutem přípustnosti použití takto získaných materiálů se zamýšlí např. Mgr. Jan Potměšil ve svém článku „*Použitelnost zvukových a obrazových záznamů jako důkazu*“.

Článek v první části vymezuje problematiku pořízení a použití zvukového či obrazového materiálu a srovnává její použití v různých právních oblastech (občanskoprávní, trestněprávní a správněprávní).

Dle názoru autora v občanskoprávní oblasti dochází k připuštění takového druhu důkazu velice málo, neboť ze samotného Občanského zákoníku §12 odst. 1 vyplývá ochrana podoby osoby a nepřípustnost použití nahrávek, na jejímž základě by bylo možné identifikovat zaznamenávanou osobu. I přes striktní ochranu těchto práv nelze právo na soukromí chápat jako právo absolutní a nedotknutelné, neboť i zde existují tzv. licence, které umožňují výjimky, kdy se záznamy či nahrávky mohou použít bez vědomí dané osoby. Tyto licence jsou zakotveny v Občanském zákoníku v §12 odst.2 a odst.3. Jedná se o případy, kdy nahrávky budou sloužit jako podklad pro úřední účely, či pro účely umělecké, popř. vědecké. Tento striktní způsob vymezení ochrany a jistých výjimek z této ochrany dle názoru autora znamená, že jakýkoli jiný podmět, který nespadá do kategorie vymezených licencí, musí zákonitě spadat do kategorie práv, jež je třeba chránit podle §12 odst.1 Občanského zákoníku. Autor článku vidí řešení této situace v možném výkladu těchto ustanovení. Pokud by licence, které jsou zakotveny v §12 odst.2 a odst.3, nebyly chápány jako taxativní a definitivní výčet, ale pouze jako nástin situací, které zákonodárce považoval za nejčastější a nejdůležitější, bylo by možné k tomuto výkladu přiřadit i další licenci, kterou autor v tomto případě nazývá

⁸² JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4 str.197

„důkazní licenci“. Tento druh licence by se vztahoval na případy pořízení záznamů pro potřeby dokazování. Autor dále připouští, že použití takového druhu důkazů by bylo možné pouze v souvislosti s dalšími aspekty (např. pozitivně vycházející test proporcionality a existence dalších relevantních důkazů, které nebudou v rozporu s nahrávkou).

V oblasti trestního práva je dle autorova názoru jiný přístup k řešení této problematiky, neboť delikty, jež spadají do této oblasti, mají často tak významný charakter, že jestliže orgány veřejné moci aplikují test proporcionality, jasně převáží jedno nebo druhé právo. Příkladem může být nahrání vraždy na video záznam. V této situaci nebude ani třeba takovýto test provádět, neboť závažnost činu je natolik velká, že pachatel nemůže obstát s výhradou, že mu bylo nahrávkou zasaženo do osobnostních práv.

Poslední oblastí, kterou se autor zabývá nejpodrobněji v souvislosti s touto problematikou, je oblast správního práva. Autor zde rozvíjí myšlenku potřebnosti použití testu proporcionality, avšak je zřejmé, že ve správním právu se mohou daleko častěji vyskytnout situace, kdy jsou si posuzovaná práva opravdu „blízko“, a může být subjektivním hodnocení, zda má získat převahu jedno či druhé právo. Autor v tomto bodě taktéž konstatuje, že postavení takto získávaných důkazních materiálů má v oblastní správního řízení nejasné postavení, neboť dle něj prozatím v českém správním soudnictví neshledává dostatečně silnou judikaturu, která by zaujímala striktní názor ohledně dané oblasti. Zároveň však zdůrazňuje, že rozhodovací tendence se ubírají správným směrem v souvislosti s odkazem na rozsudek NSS č.j. Afs 60/2009-119, kde je zdůrazněna určitá potřeba úpravy této oblasti. Zmíněný judikát pojednává o případu taxikáře, který se měl dopustit správního deliktu tím, že poskytoval služby za vyšší cenu (471 Kč), než byla maximální možná stanovená částka (171 Kč) místní vyhláškou. Tímto jednáním porušil zákon o cenách § 15 odst. 1 písm. a) zákona č. 526/1990 Sb.⁸³, a dále porušil i vyhlášku č. 24/2000 Sb. hl. m. Prahy⁸⁴, o maximálních cenách osobní taxislužby. Z těchto důvodů mu byla Pražským magistrátem vyměřena příslušná pokuta. Jedním z hlavních důkazů, který dominoval v řízení a byl hlavním podkladem pro vydání konečného rozhodnutí byl audiovizuální záznam. Obsahem nahrávky je nejen cesta taxíkem jako taková, ale taktéž záznam zachycující konečné vyměření (přemrštěné) ceny.

Případ prošel přes odvolací řízení, které bylo však pro odvolávajícího neúspěšné, neboť byl potvrzen předchozí rozsudek. Proto dalším krokem bylo podání žaloby k Městskému soudu v Praze. Žaloba však byla taktéž zamítnuta a rozsudek potvrdil předešlá rozhodnutí. Situace dospěla až do bodu, kdy se žalobce rozhodl podat kasační stížnost.

⁸³ Zákon č. 526/1990 Sb. Zákon o cenách, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁴ Vyhláška č. 24/2000 Sb. hl. m. Prahy o maximálních cenách osobní taxislužby

Nejvyšší správní soud se k předmětně posuzované otázce ohledně použití takto získaného audiovizuálního záznamu vyjádřil tak, že české právní předpisy postrádají úpravu pro utajené získání takovýchto nahrávek pro účely správních řízení. Jelikož veřejná moc nemá základ v právní úpravě, o který by se v takovém případě mohla opřít a zároveň předmětný záznam zasahuje do soukromého života dotčené osoby, pak je získání takovýchto nahrávek nutné pokládat jako v rozporu se zákonem.⁸⁵

Otázku použitelnosti nahrávek zmíněného typu autor spojuje ve svém článku s instituty krajní nouze a nutné obrany. Jedním z případů, kde by měla být dle autora připuštěna možnost použití nahrávek, kde bude zachycena podoba či zvuková stopa bez souhlasu nahrávané osoby, je krajní nouze či nutná obrana. Pokud je totiž při pořizování záznamu cílem nahrávajícího odradit pachatele od páčání deliktu, či zastavení v již probíhajícím páčání, byl by toto zcela legitimní argument k podpoře přípustnosti takového druhu důkazu.

V závěru článku autor sumarizuje své úvahy nad problematikou do několika bodů. V první řadě zdůrazňuje aplikaci testu proporcionality, dále klade důraz na to, aby nahrávka nebyla jediným důkazem, který je relevantní v daném řízení a který by měl být hlavním podkladem pro rozhodnutí příslušného orgánu. Zmiňuje instituty krajní nouze a nutné obrany, jakožto situace, kdy by dle jeho názoru bylo možné považovat tento typ nahrávek za legitimní důkazní materiál. V neposlední řadě zdůrazňuje, že každý případ je nutné vyhodnocovat individuálně; ne pouze na základě obsahu nahrávky, ale také s ohledem na další známé okolnosti.⁸⁶

⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2009, sp. zn. 1 Afs 60/2009 - 119

⁸⁶ POTMĚŠIL, Jan. Použitelnost zvukových a obrazových záznamů jako důkazů. *Správní právo* 3/2010. 2010, 2010(3), 129-154

Závěr

Cílem této práce bylo podat ucelený a srozumitelný výklad institutu dokazování s důrazem na zákonem výslovně zmíněné důkazní prostředky.

V první kapitole bylo pojednáváno o správním řízení, které je definováno jako proces, v němž má autoritativní povahu správní orgán, který rozhoduje o právech a povinnostech účastníků anebo jim tato práva či povinnosti přiznává. Vymezení tohoto pojmu není nikterak podrobné, avšak rozhodně se nedalo opomenout (pro širší souvislosti ve vztahu k procesu dokazování a postavení dokazování ve správním řízení).

Druhá kapitola byla věnována zásadám. Jako každé právní odvětví, ani správní právo, potažmo správní řízení není ochuzeno o základní mantinely a principy, které mohou sloužit jako dopomocné výkladové aspekty právní úpravy anebo napomohou v situacích, kdy právní úprava v dané věci neexistuje. Kapitola je členěna na zásady, které týkají činnosti správních orgánů (např. zásada zákonnosti, zásada proporcionality, zásada materiální pravdy, zásada procesní rovnosti atd.) a na zásady, které se týkají samotného správního řízení (zásada ústnosti, zásada písemnosti, zásada projednávání, zásada vyšetřovací atd.). Důležitost této kapitoly shledávám zejména v tom, že řada těchto zásad se reflektuje přímo do samotného procesu dokazování (viz zásada proporcionality, která je v práci zmiňována opakovaně, což samo o sobě svědčí o její důležitosti).

Třetí kapitola pojednávala o subjektech řízení, především o tzv. hlavních účastnících, tedy o správních orgánech, které rozhodují na jedné straně, a naproti nim stojících účastnících řízení. Postavení těchto subjektů již z podstaty smyslu správního řízení nemůže být rovné, neboť správní orgány rozhodují o tom, zda účastníkům přiznají určité právo nebo povinnost, či nikoli. I přes zjevnou nerovnost v tomto vztahu nesmí správní orgán zneužívat svého postavení, musí postupovat v souladu s právními předpisy. Toto platí i v situacích např. správního uvážení, kdy má správní orgán určitý prostor, ve kterém může různě rozhodnout. Avšak i toto rozhodnutí musí být v zákoně stanovených mezích a musí být řádně odůvodněné. Účastníci, o kterých je v řízení rozhodováno, jsou taktéž nadáni specifickými právy (např. možnost vyjádřit se ke všem předloženým podkladům a důkazům), ale i povinnostmi (např. poskytnout součinnost správnímu orgánu v jeho činnosti). Právě tato specifická práva a povinnosti se mohou projevit v důkazním řízení (právo účastníka navrhnout důkazy, vyjadřovat se k důkazům, povinnost nezamlčovat důležité skutečnosti apod.)

Čtvrtá kapitola se týkala již samotného dokazování. Zde je nejprve v úvodu vymezena definice dokazování jakožto procesu, kterým se příslušný správní orgán snaží poznat skutkový stav do té míry, aby o něm mohl vydat správní rozhodnutí. K docílení takového

stavu lze použít jakýkoliv z důkazních prostředků, jež nebudou získány v rozporu se zákonem. Takto stanovuje definici dokazování Správní řád v §51 ods.1. Stejný paragraf taktéž stanovuje nejčastěji užívané důkazní prostředky pro správní řízení, kterými jsou důkaz listinou, důkaz ohledáním, důkaz znaleckým posudkem a důkaz svědeckou výpovědí.

V následující části bylo pojednáno o jednotlivých fázích dokazování (navržení důkazních prostředků, opatření a zajištění důkazních prostředků, samotné provedení dokazování a závěrečné vyhodnocení důkazních prostředků). Dodržení všech těchto fází je důležitým bodem k zajištění tzv. spravedlivého procesu pro účastníky řízení.

V následující části čtvrté kapitoly byly popsány nejčastější typy důkazů, které výslovně zmiňuje Správní řád.

Jako první byl rozebrán důkaz listinou, který je jedním z nejtýpějších důkazních prostředků. U tohoto typu důkazů je primární zejména rozlišení, zda se jedná o listinu soukromou či veřejnou. U veřejných listin je předpokládána (presumována) jejich pravost, na rozdíl od listin soukromých, kde je tato pravost snadno zpochybnitelná. Pokud se tak stane a původ či obsah takovéto listiny je zpochybněn, je na předkládajícím, aby prokázal opak.

Dalším důkazním prostředkem rozebíraným v této práci byl důkaz ohledáním. Ohledání může podléhat věc movitá stejně jako věc nemovitá. Jedná se o faktické prozkoumání věci související s předmětným řízením. Důkaz ohledáním bývá spojen s vysokou garancí jistoty pro správní orgány, neboť jsou to právě ony, kdo věc zkoumají a bezprostředně zaznamenávají vjemy, které jim napomohou v závěrečném rozhodnutí.

Třetím druhem důkazu, zmíněném v práci, byl důkaz znaleckým posudkem. Pro tento institut je významné především vymezení znalce-s jeho postavením, právy a povinnostmi spojenými s jeho funkcí, jež lze nalézt v zákonu č. 36/1967 Sb. (o znalcích a tlumočnících). Správní orgán ustanovuje znalce, jestliže potřebuje vypracovat posudek na odbornou tematiku týkající se řízení (avšak nikoliv v takových řízeních, kde je správní orgán dostatečně odborně způsobilý k tomu rozhodnout sám).

Jako posledním důkazním prostředkem byl v dané práci rozebírán důkaz svědeckou výpovědí. Stěžejním bodem je zde vymezení svědka, jakožto jakékoli osoby, jež není účastníkem, a je schopna vypovídat o věcech, která vnímala bezprostředně vlastními smysly. Podání svědecké výpovědi je povinností, která ovšem může být odepřena pro zákonem stanovené důvody (např. ochrana osoby blízké před trestním stíháním, či ochrana utajovaných informací podle zákona č.412/2005 Sb. (Zákon o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti). V rámci každé podkapitoly týkající se jednotlivých důkazních prostředků byl vždy rozebrán soudní případ, vztahující se k danému typu důkazu.

Poslední kapitola se zabývala příkladem dalšího možného typu důkazů, jež tvoří spornou oblast tematiky dokazování.

Konkrétně v poslední kapitole byl zmíněn článek Mgr. Jana Potměšila, který rozvádí úvahu nad použitelností některých důkazních prostředků (konkrétně audiovizuálního záznamu bez vědomí nahrávaného) a jeho přípustnost použití v procesu dokazování. Autor pracuje zejména s použitím zásady proporcionality v různých právních odvětvích.

Osobně považuji poslední kapitolu za nejvíce zajímavou; zřejmě i z důvodu, že zde nevyplývá jasně dogmatický závěr, ale je pouze nastíněn jeden úhel možného nahlížení na věc. Stejně jako i autor článku se kloním k názoru, že limit přípustnosti důkazů, který je stanoven získáním důkazu v rozporu se zákonem, by neměl být chápán bezvýjimečně. Problém zcela jistě není v zakotvení limitu přípustnosti důkazu (neboť požadavek na soulad se zákonem je zcela legitimní).

Ale jistě jsou v soudní praxi případy, kdy pořízení důkazu předešlo situaci s možnými tragickými následky. V návaznosti na tyto případy je na místě úvaha o legitimitě takto pořízených důkazů, ačkoliv postup jejich získání není zcela v souladu se striktním výkladem Správního řádu (tj. pořízení záznamu bez vědomí natáčeného).

V tomto bodě se ztotožňuji s názorem autora, že situace by vždy měla být posuzována v rámci kontextu daného případu a na základě zásad zdravého rozumu, jak ostatně autor publikace na konci článku zdůrazňuje.

Celkovou legislativní úpravu ve Správním řádu, který byl stěžejním pramenem, ze kterého jsem čerpala, hodnotím jako dostatečnou a přehlednou. Jako možnou spornou oblast vidím právě v již zmíněném limitu použití některých typů důkazních prostředků a nastavení případných liberačních důvodů, pro které bude moci se od této zásady (zdůrazňuji pouze do určité míry) odchýlit.

Resumé

The main topic of this bachelor thesis is the taking of evidence in administrative proceedings.

The first chapter of this thesis is focused on administrative procedure expression. The emphasis is placed on the basic principles of administrative procedure which are important for process of taking evidence as well. As an example of basic principles we can list here for instance the principle of legality, the principle of proportionality or the principle of free evaluation of evidence etc. The subject of administrative procedure is only briefly explained in order to capture main necessities for the purpose of this thesis.

The next part of this bachelor thesis is dedicated to participant of administrative procedure. Subjects of administrative procedures can be divided into administrative authorities and the participants themselves. Both parts have specific rights and obligations.

Following part of the work is focused on the main topic; “taking evidence in administrative proceedings”. Expression of “evidence” is being explained at the beginning of chapter followed by detailed kinds description: documentary evidence, evidence by examination, evidence by expert opinion, and testimony evidence. To each of this evidence a special case in Czech case law is being attached.

The last chapter deals with other types of evidences, particularly on the type of evidence of video recordings and voice recordings. It highlights the views of different legal sectors. In the end there is an investigation of the option of using evidences without recorder being aware of it.

Použité zdroje a literatura

Knižní literatura

HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 9. Praha: C.H. Beck, 2016, 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1

HORIZNKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 5. Příbram: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-071-0

JEMELKA, Luboš, Klára PONDĚLÍČKOVÁ a David BOHADLO. *Správní řád: Komentář*. 2. Praha: C. H. Beck, 2008, 640 s. ISBN 978-80-74000-157-4

KINDL a kol. Milan. *Základy správního práva*. 2. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7380-190-8.

MATES, Pavel. *Správní uvážení*. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 120 s. ISBN 978-80-7380-424-4

NEDOROST, Libor a Zdeněk SOVÁK. *Správní právo procesní*. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 220 s. ISBN 80-86432-17-3

POMAHAČ, Richard, Martin KOPECKÝ, Lenka PÍTROVÁ, Helena PRÁŠKOVÁ a Josef STAŠA. *Správní právo: Casebook*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 636 s. ISBN 978-80-7552-938-1

POTĚŠIL, Lukáš, Alžběta KRÁLOVÁ a Jiří VENCLÍČEK. *Správní právo procesní: V příkladech a otázkách*. Brno: Masarykova Univerzita, 2015, 166 s. ISBN 978-80-210-7937-3

PRŮCHA, Petr a Soňa SKULOVÁ. *Správní právo: Procesní část*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 262 str. ISBN 80-210-2294-9

PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 464 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-35-9

SKULOVÁ, Soňa a kol.. *Správní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 428 s. ISBN 978-80-7380-110-6

SKULOVÁ, Soňa, Petr PRŮCHA, Petr HAVLAN a Stanislav KADEČKA. *Správní právo procesní*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005, 279s. ISBN 80-86861-53-8

ŠIMEK, Lubomír a Eva ŠROMOVÁ. *Vzory úkonů a podání podle nového správního řádu: Komentované vzory*. Plzeň: C. H. Beck, 2006, 192 s. ISBN 80-7179-403-1

Právní předpisy

Zákon č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 526/1990 Sb. o cenách ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 24/2000 Sb. hl. m. Prahy o maximálních cenách osobní taxislužby

Zákon č. 231/2001 Sb. o vysílání ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004, Správní řád ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník

Zákon č. 183/2017 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. 2. 1928, sp. zn. Zm II 383/27

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2005, č. j. 5 As 38/2004-74

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 12. 2007, čj. 22 Ca 143/2006 – 21

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2009, sp. zn. 1 Afs 60/2009 – 119

Rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2010, č. j. 5 Ca 190/2009 -29,

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.05.2010, čj. 1 Afs 71/2009 – 113

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.10.2011, čj. 4 As 12/2011

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. 7 As 57/2010 – 82

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 13. 2. 2013, č. j. 76 A 32/2011 - 45

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 4. 2012, č. j. 17 A 19/2011-50, Sbíрка rozhodnutí NSS 10/2012, č. 2670

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.04.2013, čj. 1 As 188/2012 – 30

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.5. 2013, č. j. 6 As 22/2013– 27

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.7.2013, čj. 7 As 48/2013

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14.4.2015, čj. 9 As 12/2014

Další

Epravo.cz: Znalecký posudek, náhrada škody [online]. Praha: epravo.cz, 2019 [cit. 2019-03-22]. Dostupnéz:<https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/znalecky-posudek-nahrada-skody-108765.html>

MATES, Doc. JUDr. Pavel a Mgr. Karel ŠEMÍK. Nad novelou správního řádu. *Právní rozhledy*. 2017, 25(15- 16), 538-53541

POŘÍZEK, Jan. Dokazování cizojazyčnou listinou ve správním řízení. *Epravo.cz* [online]. Praha: EPRAVO.CZ,2015,23.6.2015[cit.2019-03-03].Dostupnéz:<https://www.epravo.cz/top/clanky/dokazovani-cizojazycnou-listinou-ve-spravnim-rizeni-98237.html>

POTMĚŠIL, Jan. Použitelnost zvukových a obrazových záznamů jako důkazů. *Správní právo 3/2010*. 2010, 2010(3), 129 - 154